

1930 - 1931

30/31

1-2-1
- 3
- 2

56682

377-K

A BUDAPESTI
ÁGY. KIR. ÁLLAMI ELEMI NÉPISKOLAI
ANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

1930—31. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE

A TANÁRTESTÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE:

FRANK ANTAL dr.

IGAZGATÓHELYETTES

CÍM: I., FERY OSZKÁR-U. 40. — TELEFON: Aut. 534-85.

BUDAPEST

RÉVAI IRODALMI INTÉZET NYOMDÁJA, V., VADÁSZ UCCA 16.

1931

56682

I—II.

Az iskolai év története.

Az 1930—31. iskolai év történetét annak a rendeletnek (840—11—196/1930.) az ismertetésével kezdjük, amely szerint a vallás-és közoktatásügyi miniszter úr a budapesti I. k. áll. tanítóképző-intézet tanulmányi igazgatásával — jelenlegi munkakörének érintetlenül hagyása mellett — Balázs Béla kir. főigazgatói teendőikkel megbízott tanítóképző-intézeti igazgatót bízta meg. Az intézet anyagi ügyeinek és adminisztrációjának intézésével pedig — amennyiben Balázs Béla igazgató ez ügyek személyes ellátásában akadályozva volna — a 840—11—98/1929. sz. rendeletben megjelölt módzatok mellett, igazgatóhelyettesi minőségben, továbbra is Frank Antal dr.-t, az intézet tanárát bízta meg.

Balázs Béla e. főigazgató minden érték kellő méltánylásával a pedagógiai haladás szükségességének hirdetésével és a népművelés fontosságának hangsúlyozásával egyrészt ápolta, másrészt fejlesztette intézetünk hagyományait.

Súlyos veszteség érte intézetünket az 1930. év nyarán Gyertyánffy István főigazgatónak, intézetünk negyedszázadon át volt igazgatójának halálával. A nagy halottnak intézetünkhöz való tartozását azzal fejeztük ki, hogy külön gyászjelentést adtunk ki és a farkasréti temetőben az igazgatóhelyettes búcsúztatta el. Hogy Gyertyánffy István elsősorban intézetünkhöz tartozott, kifejezésre jutott abban a tényben is, hogy a síremlékavató beszéd tartására intézetünk igazgatóhelyettesét kérték fel. Fájdalommal állapítjuk meg, hogy a mai tanári és tanítói nemzedék kevésbé ismeri Gyertyánffy István gondolatait, pedig azok egyrészt alkalmasak volnának arra, hogy a népiskolai tanterv szellemét erősítsék, másrészt pedig hivatottak volnának arra, hogy ingadozó pedagógiai vélemények területén határozott irányt mutassanak. Intézetünk érzi, hogy ebből a szempontból még valami adóssága van, amelyet úgy gondol kiegyenlíteni, hogy a jövő iskolai évben Gyertyánffy István emlékűnnepet rendez.

6—7 év óta mind több és több ifjú törekszik a tanítóképző-intézet felé. Ez olyan válogatást tett lehetővé, amely a tanítóképzés színvonalát valóban emelte. Ebbe az egészséges fejlődésbe most

beleszól az ország anyagi helyzete. Miután e jeles ifjak közül egyesek nem győzik a gazdasági válsággal kapcsolatos nagyobb anyagi áldozatot, félő, hogy a tanítóképzés szellemi színvonalának emelkedő lendülete megakad.

Tanártestületünk az elmúlt évben több módszeres értekezleten foglalkozott „a továbbképzésre való nevelés“ problémájával. Ennek az átfogó kérdésnek egyik részlete a cselekvő szellemben való fokozottabb tanítás. Az elmúlt évben az öntevékenység elvét, amely a népiskolában már nagyobb teret hódított meg, a tanítóképzésben is törekedtünk fokozottabban követni.

A továbbképzés gondolatát — nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is — szolgáltuk azzal a tanfolyammal, amelyet a vallás-és közoktatásügyi miniszter úr az elmúlt év nyarán a pedagógiai szemináriumok előadói részére intézetünkben rendezett.

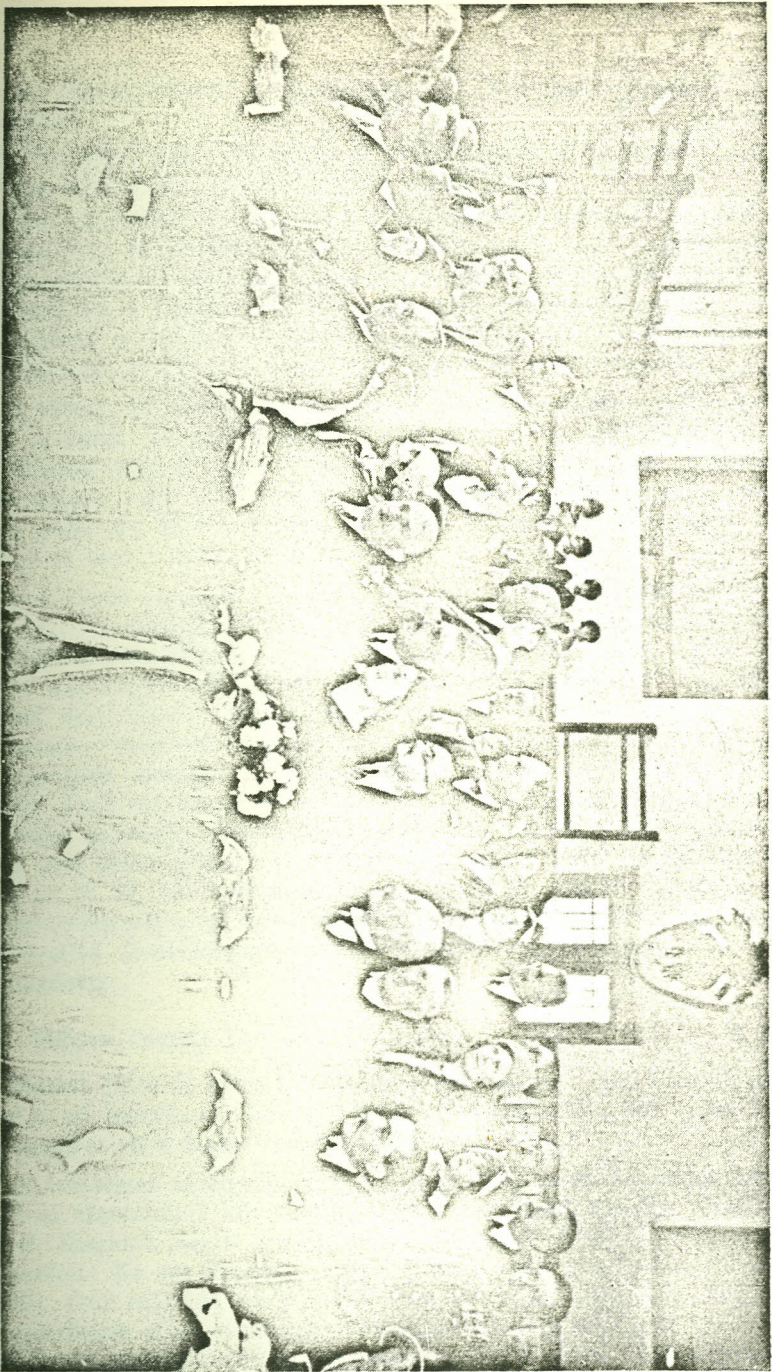
A népművelés terén való munkásságunk az elmúlt évben azzal szaporodott, hogy analfabéta tanfolyamot is rendeztünk. IV. és V. éves növendékeink nagy buzgóságot fejtettek ki abban, hogy egészen tapasztalati alapon megállapítsuk azt, kik intézetünk körletében az analfabéták. Nagy erőfeszítésünkbe került, hogy ezekből tanfolyamot szervezzünk és a tanfolyam végéig kellő számú résztvevőt összehajtsunk. Úgy érezzük, hogy ezzel a tanfolyammal gyakorlati képzésünk lényeges területtel bővült.

Intézetünk nagy gondot fordít a megfelelő testnevelésre. E téren a versenyre való törekvés gondolata nélkül (a versenyekre való sok időt kívánó rendszeres előkészülést a tanítóképzés érdekében nem tartjuk helyesnek) két kiváló eredményt könyvelhetünk el. Egyrészt IV. éves növendékeink a Székesfehérváros Testnevelési Felügyelősége, valamint a Kisok rendezésében megtartott középiskolai szakaszgyakorlaton — a versenyhez szükséges teljes létszám hiánya miatt versenyen kívül — első helyre kerültek; másrészt Koller (Koltai) Henrik ősszel a távolugrásban országos ifjúsági rekordot állított fel 695 cm-es eredményével. Tavasszal pedig ezt a rekordot is javította 715 cm-es ugrásával (országos középiskolai verseny).

A lelki nevelés köréből az elmúlt év (illetőleg 3 év) történetébe kívánczik az a fokozódó kapcsolat, amely tanítójelöltjeink és gyakorlóiskolai tanulóink között kifejlődött. E téren jelentékeny haladást jelentett a eserkészapródraj felállítása, amelynek szervezője és 3 éven át lelkes vezetője, Kriskó Mihály, most végzett növendékünk volt. Szinte példátlan az a ragaszkodás, amelyet a gyakorlóiskola tanulói (elsősorban a fiúk) és azok szülei Kriskóval, a növendékkel szemben tanúsítottak. A sok adat közül egyik: Kriskó Mihály képesítői tanítása az V. osztályban volt. A IV. osztályosok minden erejüket megfeszítették, hogy őket is taníthassa, mert amint mondták: „Kriskó bácsinak szeretnénk jól felelni.“

Miután a eserkészapródmozgalomban csak fiúk vehetnek részt, a leányok pedig szintén óhajtanak valami testületbe tartozni, ebben

Részlet a zászlóavató-ünnepség keretéből.

az évben gyakorlóiskolai leányainkból Ifj. Vöröskereszt csoportot szerveztünk.

Intézetünket ebben az évben is meglátogatta a budapesti r. k. hitoktatás legfőbb öre: Krywald Ottó érseki biztos.

Ebben az évben is — miként a múltban — sokan hospitáltak intézetünkben, elsősorban gyakorlóiskolánkban. Így hospitáltak tanítóképző-intézeti tanárok, gyak. isk. tanítók, középiskolai igazgatók és tanárok, a budapesti II. ker. áll. tanítónőképző-intézet IV. és V. évfolyama, a kiskunfélegyházai r. k. tanítóképző-intézet V. évfolyama tanárok vezetésével, igen sok fővárosi és vidéki tanító.

Az elmúlt év történetéhez tartozik a következő személyi változás is. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az elmúlt év nyarán Kishonti Barna tanárt visszahelyezte intézetünkhöz, Csukás Zoltán tanárt pedig a VII. k. áll. tanítónőképző-intézetbe, szeptemberben pedig dr. Keleti Gyuláné Zsoldos Hermin tanítóképző-intézeti rendes tanárt helyezte intézetünkhöz.

Kiemelkedő eseménye az 1930—31. isk. évnek a eserkésszászlóavatás. Cserkészesapatunk 4 éven át buzgólkodott, hogy nemes céljainak ezt a szimbólumát megszerezhesse. Nagy örömeinkre szolgált, hogy a zászlóanyai méltóságot Quint Józsefné vállalta. Azonban nemcsak csapatzászlót hanem apródrajzászlót is avattunk, amelyet Novakovszky Zoltánné ajándékozott a csapatnak. Megjelenésükkel sokan emelték zászlóavató ünnepélyünk fényét. Így ott voltak: Greszler Jenő miniszteri tanácsos vezetésével ügyosztályunk esaknemi teljes számban, főigazgatóságunk, több testvérintézet képviselője, a volt iskolatársak, növendékeink és gyakorlóiskolai tanulóink szülei, az O. M. Cserkészsövetség is, az O. M. Cs. Sz. I. k. és a testvéreserkészesoportok képviselői stb. Ezen az ünnepélyen az igazgatóhelyettes (eserkészparancsnok) a következő zászlóavató beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt Ünneplő Közönség!

Zászlót jöttünk avatni. A zászló szimbólum. Ez a eserkésszászló a mi eserkészelveink szimbóluma. Nézzük meg azt a tartalmat, amelyet ez a zászló megjeleníteni akar.

A eserkészlet alap gondolata, hogy mindenkinek dolgoznia kell. Ebből az alaptételből következik, hogy a eserkészlet minden munkát értékeli. Zászlónk egyik oldalán felül láthatjuk a eserkész jelszót: Jó munkát! Ez azt kívánja, hogy bármi legyen a dolgunk (akár tanulás, akár rajzolás, akár műhelyben gyalulás, akár a háztartásban segédkezés stb.) munkánkat teljes odaadással végezzük. A eserkészlet hozzá akar járulni ahhoz, hogy minden ember munkájában értéket találhasson és minden ember becsületes munkáját értékesnek minősíthesse a nemzet életében. A eserkészlet ezzel hozzá akar járulni ahhoz, hogy értékeinket összegyűjthessük és azokat növel-

hessük. Aki azzal a gondolattal indul el kirándulásra, hogy cincé-
reket gyűjt, bizonyára fog cincéreket találni. Aki azzal a gondolat-
tal kezdi a napot, hogy keresi az emberekből, az ifjúságban az érté-
keket, bizonyára fog értékeket találni. A cserkészlet ilyen értékeket
keres és nyugodtan megállapíthatjuk, hogy talál is. Talált olyan
értékeket az ifjúságban, amelyek eddig jórésztben ismeretlenek vol-
tak. A cserkészlet ezeket az értékeket ápolja, fejleszti és azután a
nemzet oltárára helyezi. Ezzel az értékkereséssel gyomláló munkát
is végez. Ki akarja gyomlálni az emberekből azokat a törekvéseket,
amelyek mindenáron és mindenben hibát keresnek. A cserkészlet az
értékek dús lombosodó fájának árnyékában elsorvasztja a gyom-
növényeket. Igen nagy szolgálatot tesz a nemzeti szolidaritás gon-
dolatának.

A cserkészlet értékkeresése vezet embertársaink szeretetéhez, azaz
emberszeretethez. A IV. törvény ugyan azt mondja: „A cserkész
minden cserkészt testvérnek tekint.“ Azonban lényegileg ennél to-
vább megyünk. Testvérnek tekintünk minden magyar embert. Ez a
testvéri szeretet, ez az emberszeretet szüli a legnagyobb gondolato-
kat. A legvilágosabb logika sem olyan találékony abban, hogyan kell
egyes bajokon segíteni, mint az emberszeretet. Ez a szeretet segíti a
cserkészt abban, hogy a III. törvénynek: „A cserkész, ahol tud,
segít“, megfelelhessen.

Ha a tudományok mai helyzetén szemlét tartunk, két gondo-
latot figyelhetünk meg. Egyrészt a végletekig menő differenciáló-
dást, specializálódást, másrészt pedig a természettudományoknak
a technikában való kiesésosodását. Mindkét irány a gépember felé
halad. A cserkészlet a differenciálódás mellett az integrálódás szük-
ségségét is hirdeti, a technikai gondolat értékének elismerése
mellett — a mechanikai oksággal szemben — különösebben fel-
hívja a figyelmet a lélek teleológiai okságára, a lélek spontán meg-
nyilatkozására. A cserkészlet a gépemberrel szemben a lélek emberét
keresi.

Korunk sok vonásában a technika korának nevezhető. Ha
Zeppelin jön, akkor százezrek — egészségük veszélyeztetése árán
is — kivonulnak a Csepelszigetre. Én is bámulom a technika vív-
mányait, ha azonban az életet nemcsak kicsiny látókörű szemüve-
gen át vizsgáljuk, hanem az ember rendeltetése szempontjából néz-
zük, akkor azt kell mondanunk: elismerjük a technika nagy értékét,
de vannak ennél nagyobb értékek is. Ilyen nagyobb értékek azok a
nevelői eljárások, amelyekkel az ifjúságot az örök élet felé vezet-
hetjük. Értékes munkát végez az, aki repülőgépet konstruál, de
ennél még értékesebb annak a munkája, aki az emberből igazi em-
bert nevel, aki kiformálja az emberben Isten képmását. Ezt a
nevelői törekvést láthatjuk a cserkészletben, amely lényegében gya-
korlati kereszténység. A krisztusi elveket gyakorolja.

Amikor azt mondom, hogy a cserkészlet gyakorlati keresztény-

ség, ezzel azt is akarom kifejezni, hogy nem elégszik meg elvek hirdetésével, hanem azokat gyakorolja is. Egyik legfőbb jellemvonása, hogy elveit éli. A cserkészzet nem a szavak, hanem a tettek embereit keresi. Ezt annyira lényegesnek tartom, hogy zászlónk egyik oldalán ezt a felírást olvashatjuk: „*Elveinket éljük*“. A cserkészcsapatban csak annak van helye, aki a cserkészzet elvei, a tíz törvény szerint él, vagy legalább is azok szerint élni törekszik. Hogy az apácai cserkészcsapat hogyan törekszik elvei szerint élni, azt egy konkrét esetben példával illusztrálom.

A hála és a kegyelet eszményeinek hódoltunk, amikor cserkészcsapatunk első szervezőtestülete elnökének, intézetünk megboldogult igazgatójának, főigazgatójának hitvesét: *Quint Józsefné* öméltóságát felkértük arra, hogy vállalja el a zászlóanyai tisztiséget. Közönmű öméltóságának, hogy kérésünknek eleget tett, mivel lehetővé tette, hogy a hála és kegyelet terén méltók lehessünk a cserkészgondolathoz. Meg vagyunk arról győződve, hogy az a gondosság, amellyel nagynevű férjét támogatta és pedagógiai gondolatvilágát ápolja, valamint az a finom lelkület, amellyel saját tanítványait gondozta, cserkészcsapatunknak is javára válik.

A közelmúltban egy ünnepi beszédben megragadta a figyelmet a következő mondás: „A hála a boldogságra való zsenialitás“. Ebben sok igazság rejlik. Mi arra törekszünk, hogy cserkészeink sajátítsák el ezt a zsenialitást. A hálára való neveléssel is elő akarjuk segíteni azt, hogy tanítványaink majdan boldogok legyenek.

Adós vagyok az integrálódás gondolatának a cserkészzel való kapcsolatos tartalmának kifejtésével. Az integrálódás jelenti a kultúra egységére való törekvést. Jelenti azt, hogy az ember testből és lélekből álló egység és végül arra figyelmeztet, hogy az emberi lélekben az értelem, az érzelem és az akarat között egység, harmónia legyen. A XIX. század végén és a XX. század elején diszharmónia észlelhető a test és lélek fejlesztése, valamint az értelem, az érzelem és az akarat nevelése terén. A cserkészzet összhangban akarja nevelni egyrészt a testi és a lelki életet, másrészt az értelmi, az érzelmi és az akarat világot. Néhai Quint József egyszer cserkésztiszteknek előadást tartott, amelyen hangot adott annak a gondolatnak, hogy nem a test egyoldalú nevelése, nem a lélek egyoldalú nevelése a célunk, hanem az egész ember fejlesztése. A zászlóanyja szalagján ez a gondolat olvasható. Összejöveteleink, kirándulásaink, táborozásaink alkalmával — a lélek érdekében — mind a testet, mind a lelket gondozzuk. Arra törekszünk, hogy a testi egészség és a lelki emelkedettség derült világnézetben összeesendüljön, amint azt a VIII. cserkésztörvény: „A cserkész vídám és meggondolt“, megkívánja.

Az új kor mindjobban kimélyítette az űrt az ember értelmi, érzelmi és akarat világa között. Ezt a szellemi áramlatot az iskola is követte és követi sok tekintetben ma is. Ha egy diák értelmi,

érzelmi és akarati életét a kötelesség foka szerint vizsgálódás tárgyává tesszük, akkor szinte kivétel nélkül arra az eredményre jutunk, hogy az értelmi élet sokkal fejlettebb, mint az érzelmi és akarati világ. Nem azt mondom, hogy diákjaink értelmi világa mindig eléggé fejlett, azt sem mondom, hogy továbbfejleszténi nem kívánatos, csak azt mondom, hogy általában fejlettebb, mint az érzelmi és akarati élete. Ha azt kérdezem a IV. éves növendékektől, hogy tudnának-e rövid diák-erkölestant írni, akkor — mosoly kíséretében — szinte kivétel nélkül azt mondják: „Igen, tudjuk, hogy a diáknak milyen életet kellene élnie“. Ha utána azt kérdezem, hogy tudnak-e a saját erkölestanuk szerint élni, akkor — önmagukba szállással — megint szinte kivétel nélkül megállapítják, hogy ez már nehézségekbe ütközik. Könnyebb kimondani, hogy ezt kellene esinálni, mint azt valójában végrehajtani. A cserkészlet ezt a nehézséget akarja eltüntetni. Az érzelmi élet nemésítésével, az akarat erősítésével összhangba akarja hozni az értelmi, az érzelmi és akarati életet. Ennek szellemében a cserkészlet nem elégszik meg azzal, hogy valaminek a helyességét belássuk, hanem arra törekszik, hogy a belátás értelmében cselekedjünk is. *A napi jótett* megkívánásában jut leginkább kifejezésre, hogy a cserkészlet nem szó, nem elmélet, hanem tett, gyakorlat, élet. Minden cserkésznek kötelessége napjában valami jót tenni. Milyen szép volna ez a világ, ha minden ember feladatává tenné azt, hogy naponta valami jót cselekedjék. Milyen szép volna ez a világ, ha az emberek naponta keresnék az alkalmat, hogy kötelességükön kívül valami önkéntes jót cselekedjenek. Milyen szép volna ez a világ, ha mindenki hallaná a cserkész jelszót: „Légy résen! Hol tehetsz valami jót. Légy résen! Hol kell valami bajt, veszélyt elhárítanod.“

Az ellenőrzés az életnek egyik legkellemetlenebb ténye. A cserkészlet ezt — némileg kedvesebb — az önellenőrzés formájába öltözteti. Azt kívánja a cserkészletől, hogy naponta ellenőrizze magát, este tartson szemlét tettei felett, keresse a napi jótettet, tartson lelkiismeretvizsgálatot. Bizonyos vagvok benne, hogy azok a tanítványaink, akik az önellenőrzés gondolatával mennek ki az életbe, azok munkájában az ellenőrzésnek kevesebb dolga akad.

Aki a nevelés munkáját figyelemmel kíséri, láthatja, hogy az örökös küzdelem. Küzdelem a fiatalság kedvezőtlen hajlamaival szemben. Mintha Madách szavait: „Ember küzdj és bízva bízzál“ egyenesen a pedagógusnak írta volna. Küzdünk és az esetleges sikertelenségek ellenére is bízunk abban, hogy munkánk végeredményben gyümölcsöző lesz. A cserkészlet könnyebbé teszi ezt a küzdelmet. Az ifjú önként lép be a cserkészszakba, így úgy érzi és úgy is van, hogy maga alkot önmagának szabályokat, önként vállalkozik bizonyos törvények megtartására. Így a törvény nem külső paranesként hanem belső szükségletként jelentkezik. Megtartása beesülettel jár. S ha a kedvezőtlen hajlamok mégis pártütésre

határoznák el magukat, akkor az ifjú, a eserkész, maga is törekszik azok leküzdésére. Ez az önfegyelmzés könnyebbé teszi a vezetők munkáját. A eserkészet azzal is enyhíti a vezetőök nevelői küzdelmét, hogy jobban megéri az ifjúság sajátos lelki szükségleteit. Általános igazság: azt az embert értjük meg jobban, aki bennünket is megért. Aki megéri az ifjúságot, azt megéri általában az ifjúság is. Ez nem jelenti azt, hogy a eserkészet szemet húnyna bizonyos kedvezőtlen jelenségekkel szemben. Nem! A eserkészet sem érti meg a duhajkodást, az idült ellenzékieskedést, az állandó elégedetlenséget, a megrögzött lustaságot, a szabályokkal való hadiállapotot stb. Ellenben megéri azt, hogy az ifjú számot tart arra, hogy benne neesak a felelő diákokat lássák, hanem az embert, akivel órán kívül is érdemes szóbaállni. A eserkészet megéri azt, hogy az ifjúnak szüksége van arra, hogy legyen valaki, akinek legbizalmasabb dolgait négy szemközt elmondhatja. Az ifjúnak szüksége van arra, hogy lelki küzdelmeiben valakihez tartozzék. A eserkészet megéri a fiatalságnak azt a lelki szükségletét, hogy határozott formákhoz kötött szervezetbe igyekszik tömörülni. A eserkészet nagyon fontosnak tartja a köteleességteljesítést, amint azt a II. törvény kifejzi. Ebből a köteleességteljesítésből nem is engedünk semmit sem. Aki köteleességét nem teljesíti, annak eserkész jellegét felfüggesztjük. Azonban a köteleességteljesítés mellett megéri azt is, hogy az ifjúságnak szüksége van arra, hogy nemes keretek között szórakozzék. A nyári táborozással megéri a eserkészet az ifjúság romantikus hajlamait stb.

Amikor azt mondom, hogy a eserkészet élet, önkéntelenül megakad tekintetünk a történelmen, amelyről azt tartjuk, hogy az élet mestere. A eserkészet nagy gondot fordít arra, hogy magyar jellemek emelőin magyar jellemeket neveljen. A eserkészet szeme e jellemek során különösebben a lovagkor jellemén akadt meg. Megéri, hogy az ifjú lovag akar lenni. S örülünk, hogy önként akar lovag lenni. A eserkész a legújabb kor lovagja. Vajjon tudunk-e ma nagyszerűbb nevelési eszményeket konstruálni, mint a lovagi erényeket? Nyugodtan nézhetünk a jövőbe, ha fiaink az államfő, a kereszténység, az özvegyek, a nők, az árvák, a tehetetlenek védelmére, az adott szó szentségére és az igazság követésére szentelik életüket. Büszkék vagyunk arra, hogy a külföld úgy ír rólunk, mint a lovagias magyar nemzetről. Úgy érzem, hogy a eserkészet hozzájárul ahhoz, hogy ebben a tekintetben még erősebbek legyünk.

Ezen a ponton rá kell mutatnunk arra, hogy a eserkészet nemzeti jellegünket akarja kidomborítani. A gondolat ugyan külföldről jött, de a megvalósítása sajátosan magyar. Ez a célkitűzésben is kifejezésre jut, amely emberebb emberre és magyarabb magyarra törekszik. A eserkészet nemzetközi szervezet, azonban a magyar eserkészet ebben a nemzetközi szervezetben nem lesz a magyar érdekek rovására fakószínű, hanem ellenkezőleg, a

magyar értékek bemutatásával nemzeti érdekeket szolgál, igazságos ügyünknek barátokat szerez.

A eserkész a mai kor lovagja, a gyakorló gyermek pedig a mai kor apródja. Egy pillanatig sem feledkezünk meg arról, hogy eserkészeink tanítójelöltek. Sőt ellenkezőleg, a eserkészcsapatot a tanítónevelés szolgálatába állítjuk. Arra törekszünk, hogy a eserkészcsapat is segítsen bennünket abban, hogy minél jobb tanítókat adhassunk a nemzetnek. Ebben a tekintetben a mi eserkészeink különböznek más eserkészeketől. A mi eserkészeink eserkész-tanítók lesznek, akiknek hivatása a népiskolás gyermekeket tovább vezetni ebben a szellemben. Hogy mennyire segíti a eserkészcsapat és ennek egyik raja: a eserkészapródráj élete a tanítóképzés munkáját, azt mutatja az a tény, hogy a gyakorló gyermekek azt a tanítónövendéket szeretik legjobban, aki a eserkészapródráj vezetője. Gyakorlós gyermekeink a gyakorlóiskola tanárain kívül Kriskó bácsit szeretik leginkább (V. éves növendék). A jelenlevő szülők mind tudják, hogy Kriskó bácsi valóságos fogalom az intézetünkben. Ez a tény mutatja a eserkészapródráj nagy jelentőségét a tanítóképzés keretében. Örömmel állapítom meg, hogy Kriskó Mihálynak vannak már követői (Herich József, Ványi Gábor és Balogh Béla), akik önként kérték az apródrájhoz való beosztásukat. Aki az elmúlt vasárnapon (eserkészapródrán) látta a Hárshegyen a eserkészapródokat, annak a lelke kissé bizakodóbb a jövő iránt. Érezhette, hogy ott is építik a jövő Magyarország egyik pillérét. Úgy érzem, eserkészcsapatunk stílszerűen vette ki a részét a nemzeti gyermekhéthől. Ugyanis a hét elején a Hárshegyen voltak apródrájaink, a hét végén pedig zászlót szentelünk és eserkészapródokat avatunk.

A népiskolai Tanterv szerint a gyermek áll a tanítás középpontjában. Ezt a gondolatot azzal is törekszünk intézetünkben szolgálni, hogy nagy jelentőséget tulajdonítunk a eserkészapródrájnak. Ez kifejezésre jut abban a törekvésünkben is, amely eserkészapród-zászló szerzésére irányul. De amíg mi tervezgettünk, addig egyik gyakorlós gyermekünk édesanyja: *Novakovszky Zoltánné* eselekedett. Előteremtette a eserkészapród-zászlót és ezt a csapatnak ajándékozta. Nagyságos Asszonyom eselekedete eserkészcsелеkedet. Ez a tény mutatja, hogy a eserkészcsapat képes kezeket, szíveket, sőt zsebeket is megmozgatni. Hálás szívvel köszönöm, hogy a eserkészcsapat számára ezt a kitűnő bizonyítványt kiállította.

Mondanivalóm végére értem. Beszédemen végigvonult az a gondolat, hogy a eserkészcsapat a széjjelhúzó összetartására, erők egyesítésére, a részletek egységesítésére, az elhanyagolt jellemvonások ápolására törekszik. Valamikor láttam egy areképfestményt, amelyről az volt a nézetem, hogy jó a haja, a homloka, a szemöldöke, az orra, a füle, a bajusza, stb., de maga az egész are még sem hű. A részletek csaknem kivétel nélkül jók, az összehatás mégis idegenszerű. Hiányzik az egységesítő erő. Nemesak a testi, hanem a lelki életben is sokszor így vagyunk,

mint ezzel a festménnyel. A részletek jók, az egésszel mégis elégedetlenek vagyunk. Hányszor tapasztaljuk, hogy a diák a különböző tantárgyakból jeles és mégis érezzük, hogy valami hiány van. Ezt a hiányt: a részleteket harmónikus egészbe foglaló erőt akarja a cserkészlet pótolni. Egységesen gondolkozó, érző és akaró egész emberek — magyar lovagok — nevelésével akar az egységes nemzeté alakulás nagy gondolatához hozzájárulni.

Azzal az óhajtással adom át mindkét felszentelt, megáldott és felavatott zászlót rendeltetésének, hogy a cserkészek a csapatzászlóban a nemes magyar lovag szimbólumát, a cserkészapródok pedig a cserkészapród-zászlóban a mintaapródra való figyelmeztetőt lássák.

III.

Tanári testület — alkalmazottak.

1. *Balázs Béla* c. kir. főigazgató, 1931 febr. 1. óta a tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek tanulmányi felügyelője és irányítója, megbízva az intézet tanulmányi ügyeinek vezetésével.

2. *Frank Antal dr.*, rendes tanár, igazgatóhelyettes. Képesítve van elemi népiskolákra, — a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, — a filozófiából és a pedagógiából tanítóképző-intézetekre. Működik 1910 óta, ennél az intézetnél — kétévi megszakítással (főiskolai beosztás) — 1919 óta. Tanította a nevelés- és tanítástant a IV. osztályban és vezette a nevelési és tanítási gyakorlatot a IV. osztály egyik csoportjában. Heti óráinak száma 6. A cserkészcsapat parancsnoka. Az Ifj. Vöröskereszt-csoport tanárelnöke. Az internátus vezetője. Az Apponyi-Kollégium mb. igazgatója.

A Szent István Akadémia, a Magyar Paedagogiai Társaság és az Aquinói Szent Tamás Társaság rendes tagja. A Magyar Paedagogiai Társaság id. pénztárosa. A Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének fővárosi alelnöke. A Magyar Filozófiai Társaságnak, a Magyar Gyermektanulmányi és Gyakorlati Lélektani Társaságnak, a Magyar Társadalomtudományi Társulatnak tagja. A Mária Dorothea Egyesület Tanítónői Szakosztályának választmányi tagja. A Szent Imre Jubileumi Pedagógiai Kongresszus elnöki tanácsának tagja.

A VKM megbízásából Budapesten és Egerben tartott *tanítói továbbképző tanfolyamokon* pedagógiai előadásokat tartott. Ezenkívül a következő előadásokat tartotta: *A cserkészapród-vezetői tanfolyamon*: A cserkészapród-mozgalom és a népiskolai tanterv. *A M. Cserkészszövetség tisztitanfolyamán*: képességek, továbbképzés (önnevelés). *A katolikus tanügyi kongresszuson*: 1. Tanítóképzésünk alap gondolatai. 2. A testnevelés a lelki nevelés szolgálatában. 3. A

cserkészet pedagógiai — Gyertyánffy István síremlékénél
avató-beszéd.

Irodalmi munkássága: A VKM felszólítására naptárkiadók részére két cikket írt: 1. A szoktatás a családi nevelésben. 2. A példa a családi nevelésben. Cikket írt a Néptanítók Lapjába (A cserkész-apród-mozgalom. — A drezdai nemzetközi egészségügyi kiállítás pedagógiai vonatkozásai), a Magyar Pedagogiába (Quint-Drozdy: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a II. osztályban), a Magyar Tanítók Évkönyvébe (Idealizmus a gyakorlati életben), a Katolikus Lexikonba. Lakása: I., Fürj-u. 16.

3. *Drexler István*, nevelői szolgálatra beosztott áll. polg. isk. helyettes-tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, magyarnyelv-történelemtudományi, magyarnyelv-németnyelvi, testnevelési tárgyakból polgári iskolákra. Közgazdász. Működik 1926 óta, ennél az intézetnél 1929 óta.

A Közgazdasági Társaság, a Magyar Pszichológiai Társaság, az Orsz. Polgáriiskolai Tanáregyesület s a Sajtóbizottság, a Budapesti (Budai) Torna Egylet és a Szatmári Kör tagja. Lakása: I., Fery Oszkár-u. 40.

4. *Drozdy Gyula*, gyakorlóiskolai tanító. Képesítve van elemi népiskolákra és kézimunkából középfokú iskolákra. Működik 1903 óta, ebben az intézetben 1919 óta. Tanította a gyakorló elemi iskola I—IV. osztályát; résztvett a tanítójelöltek és az Apponyi Kollégium tanárjelöltjeinek gyakorlati kiképzésében. Heti óráinak száma 30.

A Néptanítók Lapja szerkesztője. Az Országos Közoktatási Tanács tagja. A Magyar Paedagógiai Társaság rendes tagja. A magyar népművelési könyvek szerkesztőbizottsága II. osztályának tagja. A Társadalomtudományi Társaságnak, a Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének, a Természettudományi Társulatnak és a Magyar Földrajzi Társaságnak tagja.

A VKM megbízásából Budapesten és Egerben tartott tanítói továbbképző tanfolyamokon az egyes tantárgyak módszerét ismertette s elméleti előadásaival kapcsolatban mintatanításokat tartott.

A VKM megbízásából módszertani és mintatanításokat tartott: Szikszón, Sopronban, Csongrádon és Zircen. A tantestület meghívására a kiskúnfélegyházai róm. kat. tanítónőképző-intézet gyakorlóiskolájában tanított. A Néptanítók Lapjában és több tanügyi lapban módszertani és neveléstani cikkeket írt. Ez évben megjelent könyvei: Elméleti fejtegetések és gyakorlati tanítások (Révai-kiadás). — A táblai rajzolás módja (többekkel). — A beszéd- és értelemgyakorlat vezérkönyve a III. oszt. számára. Lakása: I., Maros-utca 29.

5. *Éber Rezső*, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból, tornából polgári iskolákra, természettanból, kémiából, mennyiségtanból tanítóképzőintézetekre. Működik 1903 óta, ennél az intézetnél 1925

óta. Tanította a mennyiségtant az I., II., III. és V. osztályban, a természettant a III. és IV. osztályban. Résztvett a gyakorlati kiképzésben az V. osztályban. Heti óráinak száma 18.

A Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének ellenőre és választmányi tagja, a Természettudományi Társulat tagja. Lakása: VII., Stefánia-út 2.

6. *Frigyes Béla*, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, természetrajz-, kémia- és természettanból tanítóképző-intézetekre. Működik 1913 óta, ennél az intézetnél 1929 óta. Tanította a mennyiségtant a IV., a testtant a II., a gazdaságtant az I—II. osztályban. A tanítási gyakorlatokat vezette az V. osztályban. Heti óráinak száma 17. A eserkészesapat tisztje és paranesnök-helyettese.

A Természettudományi Társulatnak és a Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja. Lakása: X., Juranics-u. 13.

7. *Jaloveczky Péter*, c. igazgató, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra és a természettudományokból tanítóképző-intézetekre. Működik 1905 óta, ennél az intézetnél 1919 óta. Tanította a természetrajzot és vegytant az I., II., III. és IV. osztályban, az egészségtant az V. osztályban. Heti óráinak száma 18.

A Természettudományi Társulat tagja, a Magyar Paedagogiai Társaság kültagja. A Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja és a Házalap gondnoka. Több előadást tartott a főváros különböző egyesületeiben. Lakása: I., Fery Oszkár-u. 34.

8. *Dr. Keleti Gyuláné*, Zsoldos Hermin, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, a természetrajz-kémiai szakcsoport tárgyaiból tanítóképző-intézetekre. Működik 1911 óta, ennél az intézetnél 1930 óta irodai szolgálatot teljesít.

A Természettudományi Társulat tagja. Lakása: I., Karátsonyi-utca 8.

9. *Kishonti Barna*, rendes tanár. Képesítve van a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból és énekből polgári iskolákra, énekből és zenéből tanítóképző-intézetekre. Működik 1915 óta, ennél az intézetnél 1919 óta. Tanította az éneket az összes osztályokban és a zenét az összes osztályokban egy-egy csoportban, a róm. kat. egyházi éneket és zenét a III., IV. és V. osztályban, a karéneket és a fak. zongorát az I—V. osztályban; résztvett a gyak. kiképzésben az V. osztályban. Az I. oszt. főnöke. Heti óráinak száma 19.

A Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja. Lakása: I., Böszörményi-út 46.

10. *Lux Gyula*, rendes tanár, tartalékos hadnagy, a Signum laudis, a bronz vitézségi érem és a Károly esapatkereszt tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból és németből polgári iskolákra, a magyar

nyelv és irodalomból és németből tanítóképző-intézetekre. Működik 1909 óta, ebben az intézetben 1928 óta. A háborúban katonai szolgálatot teljesített 1914 aug. 1-től 1918 nov. 12-ig, ebből 28 hónapot a tűzvonalban. Tanította a német nyelvet mind az öt osztályban, valamint a fakultatív német nyelvet a II. és az V. osztályban. Heti óráinak száma 18. A II. osztály főnöke.

Az Orsz. Közoktatásügyi Tanács tagja, az Orsz. Tankönyvügyi Bizottság előadója. Miniszteri biztosként szerepelt a soproni ág. h. ev. tanítóképző-intézet képesítő vizsgálatain. Vezetője a német kisebbségi iskolák tanítói részére rendezett nyári tanfolyamoknak. A Magyar Paedagogiai Társaság rendes tagja.

Irodalmi működése az 1930—31. évben: 1. Deutsche Sprachschule. Német nyelvkönyv a gimnáziumok, reálgimnáziumok és reáliskolák VIII. osztálya számára. 2. Haus und Schule. 3. Német nyelvkönyv a polg. leányiskolák I., II. és III. osztálya számára, három kötet. 4. Német nyelvkönyv a tanító- és tanítónőképzők V. oszt. számára, egy kötet. 5. Deutsches Lesebuch für die V—VI. Klasse der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache, egy kötet. Lakása: I., Orbánhegyi-út 9/a.

11. *Mesterházy Jenő*, rendes tanár, tartalékos hadnagy, a bronz vitézségi érem, az arany érdemkereszt és a Károly esapatkereszt tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv- és történet-tudományi szakcsoport tárgyaiból, tornából polgári iskolákra, történelemből, magyar nyelv- és irodalomból, földrajzból és tornából tanítóképző-intézetekre. Működik 1912 óta, ebben az intézetben 1919 óta. A háborúban katonai szolgálatot teljesített 1914 aug. 2-től 1918 nov. 9-ig, ebből az időből 39 hónapot a haretéren. Tanította a történelmet az I., II., III. és IV. osztályban, a magyart a II. osztályban, földrajzot a IV. osztályban, vezette a játékdélutánt. A IV. osztály főnöke, a történelmi szertár öre. Heti óráinak száma 18.

1926 óta megbízva az áll. tanító- és tanítónőképző-intézetek testnevelési oktatásának szakfelügyeleti teendőivel. A Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja.

Iskolánkívüli előadásokat tartott a székesfőváros Iskolánkívüli Népművelésügyi bizottsága és szabad-liecumok felszólítására társadalmi egyesületekben, levante-tanfolyamokon a művészettörténet, földrajz és történelem köréből. Tanulmányi kirándulásokat vezetett fenti bizottság programja alapján a zsámbéki templomromhoz, a parlamenti épület, királyi várpalota megtekintésére. E népművelési bizottság tanulmányi kiránduló csoportját elvezette az 1830/31-i lengyel szabadságharc emlékeihez (Nemzeti Múzeumban) és május 21-én a tabáni temetőbe. A Budavár estromában esedett honvédek sírjánál ünnepi beszédet mondott, melyet a Magyar Rádió Társaság az ünnepség színhelyéről közvetített. — A Magyar Rádió Társaság megbízásából félórás előadást tartott Cavour Kamill di Benso gróf és az olasz egység megteremtéséről, Cavour halálának 70 éves fordulóján. A vall. és közoktatásügyi minisztérium Iskolánkívüli Népművelésügyi bizottsága és szabad-liecumok felszólítására társadalmi egyesületekben, levante-tanfolyamokon a művészettörténet, földrajz és történelem köréből. Tanulmányi kirándulásokat vezetett fenti bizottság programja alapján a zsámbéki templomromhoz, a parlamenti épület, királyi várpalota megtekintésére. E népművelési bizottság tanulmányi kiránduló csoportját elvezette az 1830/31-i lengyel szabadságharc emlékeihez (Nemzeti Múzeumban) és május 21-én a tabáni temetőbe. A Budavár estromában esedett honvédek sírjánál ünnepi beszédet mondott, melyet a Magyar Rádió Társaság az ünnepség színhelyéről közvetített. — A Magyar Rádió Társaság megbízásából félórás előadást tartott Cavour Kamill di Benso gróf és az olasz egység megteremtéséről, Cavour halálának 70 éves fordulóján. A vall. és közoktatásügyi minisztérium Iskolánkívüli Népművelésügyi bizottsága és szabad-liecumok felszólítására társadalmi egyesületekben, levante-tanfolyamokon a művészettörténet, földrajz és történelem köréből. Tanulmányi kirándulásokat vezetett fenti bizottság programja alapján a zsámbéki templomromhoz, a parlamenti épület, királyi várpalota megtekintésére. E népművelési bizottság tanulmányi kiránduló csoportját elvezette az 1830/31-i lengyel szabadságharc emlékeihez (Nemzeti Múzeumban) és május 21-én a tabáni temetőbe. A Budavár estromában esedett honvédek sírjánál ünnepi beszédet mondott, melyet a Magyar Rádió Társaság az ünnepség színhelyéről közvetített. — A Magyar Rádió Társaság megbízásából félórás előadást tartott Cavour Kamill di Benso gróf és az olasz egység megteremtéséről, Cavour halálának 70 éves fordulóján.

művelési központjának vetíthető képsorozatokat készített a képzőművészetek és természet csodáiról.

Az 1930/31. tanév folyamán tanulmányokat írt népművelési folyóiratokba (Ifjúsági Vezető, Pestvármegyei Népművelés-be) és a Magyar Tanítóképző-be. Lakása: I., Királyhágó-u. 22.

12. *Nagy Ferenc*, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv- és történelemtudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, magyarból, történelemből, földrajzból tanítóképző-intézetekre. Működik 1909 óta, ennél az intézetnél 1911. óta. Tanította a magyart a IV. és V., az alkotmánytant az V. osztályban, a tornát mind az öt osztályban. Résztvett a gyak. kiképzésben az V. osztályban. Az intézeti Wesselényi Sportkör vezetője. Heti óráinak száma 18.

Az Erzsébet Népakadémia igazgatósági- és a Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének választmányi tagja. Lakása: I., Mészáros-u. 18.

13. *Németh Sándor*, e. igazgató, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv-történelemtudományi szakcsoport tárgyaiból, énekből, zenéből polgári iskolákra, magyarból, történelemből és földrajzból tanítóképző-intézetekre. Működik 1901 óta, ennél az intézetnél 1919 óta. Tanította a magyart az I. és III., a földrajzot a III. osztályban, a zenét mind az öt osztályban egy-egy csoportban. Heti óráinak száma 17. Az önképzőkör tanárelnöke. A III. osztály főnöke.

A Paedagogiai Társaság kültagja. A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesületének választmányi tagja. A Budapesti Népfőiskolai Széchenyi Szövetség társelnöke, a Népművelési Könyvszerkesztő bizottság tagja.

Összesen mintegy félszáz előadást tartott részint a fővárosban, részint a vidéken a magyar irodalom és a nemzeti műveltség köréből. Lakása: I., Ugoesa-u. 3.

14. *Prochaska Ferenc dr.*, rendes tanár. Képesítése van elemi népiskolákra, a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból, beleértve a német nyelvet is és tornából polgári iskolákra, földrajzból, magyar nyelv- és irodalomtörténelemből, történelemből, tanítóképző-intézetekre; bölesészettudor, okl. közigazda. Működik 1919. óta, ennél az intézetnél 1929 óta.

1916 jan. 16-tól 1919 jan. 11-ig katonai szolgálatot teljesített, 24 hónapot töltött arevonalban, leszerelt mint népfelkelő hadnagy, a Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Tanította a lélektant a III., a német nyelvet az I., III. és IV., a földrajzot az I. osztályban. Vezette a fakultatív német nyelvi gyakorlatokat az I., III. és IV. osztályban. Heti óráinak száma 17. Tanártestületi jegyző. A Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületnek és a Magyar Földrajzi Társaságnak tagja.

Előadást tartott Budapesten az Erzsébet Népakadémián (Amundsen, Andrée, Nobile), a Move Sportkörben (Amundsen, Nobile, Nagy vagyonok) és a Budapesti Ifjak Protestáns Egyesületében (Andrée, Nagy vagyonok). Lakása: I., Zámori-u. 16.

15. *Szalatsy Richárd*, gyakorlóiskolai tanító. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv-történelemtudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, filozófiából és pedagógiából tanítóképző-intézetekre. Működik: 1901 óta, ennél az intézetnél 1927 óta. Tanította a gyakorló isk. III—VI. osztályát. Résztvett a tanítójelöltek és az Apponyi-kollégium tanárjelöltjeinek gyakorlati kiképzésében. Vezette az analfabéta tanfolyamot 1930 szept. 30—1931 febr. 12-ig. Heti óráinak száma 30.

A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesületének és a Gyermektanulmányi Társaságnak tagja. Lakása: I., Tétényi-út 19.

16. *Szelényi Dezső*, rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv-történelemtudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra, magyar-németből tanítóképző-intézetekre. Működik 1912 óta, ennél az intézetnél 1928 óta irodai szolgálatot teljesít.

A szegedi Népfőiskolai Orsz. Széchenyi Szövetség tiszteletbeli tagja, a Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének tagja. Lakása: I., Szt. János-tér 2.

17. *Tscheik Ernő*, rendes tanár. Középkolai oklevele van a rajzból. Kézimunkatafolyamok önálló vezetésére képesített. Működik 1905 óta, ennél az intézetnél 1919 óta. Tanította a rajzot mind az öt osztályban, a kézimunkát az I., II. és III., a szépirást az I. osztályban. Az V. osztály főnöke. Heti óráinak száma a gyakorlati kiképzéssel 18.

A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja. A Rajztanárok Egyesületének választmányi tagja. A Zichy Mihály Művészegyesület választmányi tagja és pénztárosa. Kiállító festőművész. Lakása: I., Böszörményi-út 8.

18. *Váradi József*, rendes tanár, tartalékos hadnagy, a vitézségi éremszalagos vas- és aranyéremkereszt tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolákra, a nyelv- és történelemtudományi szakcsoport tárgyaiból, németből és tornából polgári iskolákra, filozófiából és pedagógiából, valamint a tornából tanítóképző-intézetre. Működik 1914 óta, ebben az intézetben 1921 óta. Tanította a neveléstörténetet és az iskolaszervezetant az V. osztályban, vezette a tanítási gyakorlatot a IV. és V. osztályban. Heti óráinak száma 13. Köztartásvezető. Az ifj. Absztinens Egyesület tanárelnöke.

Az Angolkisasszonyok polg. isk. tanárképző főiskoláján a módszertan előadója és a tanítási gyakorlatok vezetője. A Magyar Paedagógiai Társaság, az Országos Széchenyi Kúria, a Magy. Társadalomtudományi Társaság, az Orsz. Gárdonyi Géza Irod. Társaság rendes tagja, az Országos Széchenyi Szövetség törzstagja. A népfőiskolai Széchenyi Szövetségek központi igazgatója s a Budapesti Szövetség társelnöke. Az Erzsébet Népakadémia igazgatósági tagja. A Magyar

Népművelés Könyvei szerkesztőbizottságának tagja. A T. I. T. O. E.-nek és a T. E. Sz.-nek választmányi tagja.

A kisebbségi tannyelvű elemi népiskolák tanítóinak bajai tanfolyamán ismertette: 1. A nemzeti kisebbségekre vonatkozó törvényes intézkedéseket. 2. Az 1925. évi népiskolai és kisebbségi tantervet. 3. Az olvasmánytárgyalás módszerét, vonatkozással az A, B és C típusú népiskolákra.

A fővárosban és néhány községben népművelési előadásokat tartott. Lakása: I., Fery Oszkár-u. 40.

19. *Drozdy Marianna* szfv. h. tanítónő, óraadó. Tanította a gyakorló iskolában a női kézimunkát heti 1 órában. Lakása: I., Maros-u. 29.

20. *Horvay Ede*, óraadó. Ny. c. tanítóképző-intézeti igazgató. Tanította a hegedűt és a fakult. hegedűt mind az öt osztályban, az ág. h. ev. egyházi éneket a III., IV. és V. osztályban; a zenekar vezetője. Heti óráinak száma 14. Lakása: I., Böszörményi-út 31.

21. *Pázmán József*, áll. főgimn. rendes tanár, óraadó. Tanította a tót nyelvet heti 3 órában. Lakása: VIII., József-körút 28. Betegsége miatt 1931 márc. 16-tól az isk. év végéig Podhradszky György dr., a Pázmány Péter tudományegyetem közgazdasági karán felállított külügyi szaktanfolyam előadó tanára, helyettesítette.

22. *Szászl Ferenc*, óraadó. Ny. c. tanítóképző-intézeti igazgató. Tanította a gazdaságtant a IV. és V., a közgazdaságtant az V. osztályban. Heti óráinak száma 3. Az Ifj. Segítő Egyesület tanár-elnöke. Lakása: I., Böszörményi-út 31.

23. *Glatz József*, ág. h. ev. vallástanár. Tanította a hittant a tanítóképző-intézetben és a gyakorló iskolában heti 4 órában. Lakása: I., Magyarádi-u. 26.

24. *Széles Sándor*, ref. vallástanár. Tanította a hittant a tanítóképző-intézetben és a gyakorló iskolában heti 8 órában. Lakása: I., Enyedi-u. 5.

25. *Vajda János*, r. kat. önálló hittanár. Tanította a hittant a tanítóképző-intézetben és a gyakorló iskolában heti 16 órában. Lakása: I., Fery Oszkár-u. 34.

Leventeoktatók: Tasnády Imre főelőadó, gróf Aichelburg Lajos, vitéz Vargha Ferenc és Zacharia Sándor főoktató. Oktatták a leventéket heti 2 órában.

Az intézeti orvos: Vladár Márton dr., m. kir. egészségügyi főtanácsos, az Erzsébet-kórház főorvosa. 1911 óta működik az intézetnél. Lakása: I., Pauler-u. 8.

Gazdasszony: Özv. Pessina Vilmosné. 1924 óta működik az intézetnél. Az intézetben lakik.

Kertész: Szlábny József. 1911 óta teljesít szolgálatot. Az intézetben lakik.

I. oszt. altiszt: Horváth István. 1913 óta van az intézetnél. Az intézetben lakik.

Kisegítő szolgáló: Kanizsai József. 1929 óta van az intézetnél. Az intézetben lakik.

IV.
N Ö V E N D É K E K .

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: KISHONTI BARNA.

Sor- szám	A növendék neve	Születésének ideje	Születésének helye	Vallása
1.	Adamecz István	1914. júl. 25.	Tápiógyörgye	r. k.
2.	Asbóth Ferenc	1916. okt. 6.	Budapest	ref.
3.	Bellay László	1915. jún. 24.	Málé	r. k.
4.	Boer György	1916. febr. 6.	Budapest	g. kat.
5.	Borbás János	1913. okt. 16.	Budapest	r. k.
6.	Bőze Tibor	1916. aug. 30.	Sírok	r. k.
7.	*Brezovits Ferenc	1915. aug. 9.	Sárvár	r. k.
8.	Burucs Sándor	1915. dec. 10.	Devecser	r. k.
9.	Cseke Ferenc	1914. jan. 29.	Kispest	r. k.
10.	Csiszár Ferenc	1915. dec. 31.	Rákosszentmihály	ref.
11.	Csonka Károly	1914. okt. 17.	Budapest	ref.
12.	Fehér András	1914. jan. 6.	Tápiógyörgye	r. k.
13.	Fekete Ernő	1914. dec. 27.	Cinkota	r. k.
14.	Görögh János	1915. febr. 1.	Balassagyarmat	r. k.
15.	Hajdu M. László	1916. febr. 22.	Rákoscsaba	r. k.
16.	Hofferik Ferenc	1916. márc. 29.	Budapest	r. k.
17.	idb. Horváth Lajos	1915. febr. 22.	Budapest	r. k.
18.	ifj. Horváth Lajos	1915. aug. 29.	Budapest	r. k.
19.	*Huszár Vilmos	1915. júl. 24.	Budapest	r. k.
20.	Juhász Lajos	1914. febr. 18.	Jobbágyi	r. k.
21.	Kerekes László	1914. szept. 17.	Nógrádszakál	r. k.
22.	Képesi József	1916. szept. 4.	Budapest	r. k.
23.	Knapp István	1915. ápr. 25.	Polány	r. k.
24.	Marx Ferenc	1915. jan. 5.	Tolna	r. k.
25.	Mironicki Imre	1914. ápr. 14.	Zombor	r. k.
26.	Nagy Károly	1916. febr. 24.	Budapest	ref.
27.	Nagy Lajos	1916. ápr. 16.	Budapest	ref.
28.	Pataki Gyula	1914. aug. 12.	Budapest	ref.
29.	Révay Márton	1913. máj. 5.	Kispest	r. k.
30.	Schwarzekopf Antal	1915. jan. 2.	Zajta	r. k.
31.	*Simon János	1916. szept. 9.	Kispest	r. k.
32.	Sipos Béla	1913. aug. 4.	Maroshévíz	r. k.
33.	Spák József	1914. máj. 17.	Bikás	g. kat.
34.	Sümegei Rudolf	1914. aug. 18.	Budapest	r. k.
35.	Tausz György	1915. jún. 9.	Budapest	g. kel.
36.	Tóth Antal	1916. ápr. 1.	Budapest	r. k.
37.	Zoltán Gyula	1913. márc. 10.	Magyargéc	r. k.

* Kimaradt

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: LUX GYULA.

Sor- szám	A növendék neve	Születésének ideje	Születésének helye	Vallása
1.	Balogh Béla	1914. dec. 13.	Szécsény	r. k.
2.	Benes Ödön	1914. okt. 3.	Budapest	ref.
3.	Cserni Vilmos	1915. jún. 29.	Érd	r. k.
4.	Duffek Károly	1914. júl. 21.	Rákospalota	r. k.
5.	Eiberger Nándor	1913. ápr. 23.	Budapest	r. k.
6.	Fischi László	1914. okt. 28.	Budapest	r. k.
7.	Harach Endre	1915. máj. 14.	Deménd	r. k.
8.	Hobola Lajos	1915. aug. 23.	Budapest	r. k.
9.	Horváth György ism.	1912. febr. 16.	Kispest	r. k.
10.	Horváth István	1911. ápr. 7.	Mór-Sövénykútp.	r. k.
11.	Juhász Mihály	1915. aug. 11.	Rákospalota	r. k.
12.	Kárpáti Rezső	1915. jan. 13.	Budapest	r. k.
13.	Kéri József	1914. okt. 26.	Tamási	üg. h. ev.
14.	Lakner István ism.	1913. febr. 2.	Kőszeg	r. k.
15.	Lója György	1914. máj. 21.	Kaszakisváralja	r. k.
16.	Majeresik Jenő	1915. máj. 22.	Kecskemét	r. k.
17.	Matuz István	1915. júl. 7.	Rákospalota	üg. h. ev.
18.	Márk Bertalan	1915. márc. 16.	Budapest	üg. h. ev.
19.	Mesztegnyei Mihály	1913. szept. 20.	Pécs	r. k.
20.	Molnár Sándor	1915. dec. 1.	Várpalota	ref.
21.	Nagy József	1915. máj. 14.	Cece	ref.
22.	Nedueza István	1905. márc. 28.	Magyaresanád	g. kel.
23.	Németh János	1915. jún. 7.	Vaszar	r. k.
24.	Németh József	1914. márc. 20.	Rákospalota	r. k.
25.	Pap Erazmusz	1915. aug. 20.	Valkó	r. k.
26.	Pál Antal	1915. júl. 12.	Budapest	r. k.
27.	Pintér György	1914. ápr. 4.	Siófok	r. k.
28.	Rüble Béla	1914. szept. 18.	Elek	r. k.
29.	Suba Vilmos	1911. okt. 17.	Zólyom	ref.
30.	Svetits Jenő	1915. máj. 18.	Budapest	r. k.
31.	Szabó Jenő	1913. júl. 3.	Szökefehérvár	r. k.
32.	Szabó Lajos	1914. febr. 6.	Kéthely	r. k.
33.	Szilasi László	1915. nov. 23.	Budapest	ref.
34.	Szrapkó Imre	1915. júl. 18.	Cegléd	r. k.
35.	Török István	1915. aug. 2.	Pesterzsébet	r. k.
36.	Trubicza Ferenc	1913. szept. 7.	Felsőgalla	r. k.
37.	Varga Béla	1912. nov. 14.	Devecser	r. k.
38.	id. Varga Jenő	1914. okt. 29.	Budapest	r. k.
39.	ifj. Varga Jenő	1915. jan. 28.	Devecser	r. k.
40.	Zsohár Zoltán	1913. szept. 26.	Kisrákos	ref.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: NÉMETH SÁNDOR.

Sor- szám	A növendék neve	Születésének ideje	Születésének helye	Vallása
1.	Adámi Rezső	1910. jún. 26.	Ada	r. k.
2.	Barotányi Jenő	1913. aug. 6.	Nagymagyar	r. k.
3.	Bálint János	1914. jún. 10.	Jászkarajenő	r. k.
4.	Bíró Zsolt	1914. jan. 13.	Rákospalota	ref.
5.	Borbás Ferenc	1913. szept. 20.	Budapest	r. k.
6.	Borsovitz Gábor	1913. febr. 26.	Nyitrahánya	r. k.
7.	Csáki Imre	1914. szept. 27.	Szolnok	ref.
8.	Dobos József	1913. nov. 1.	Endrőd	ref.
9.	Erdélyi György	1911. ápr. 21.	Ötveény	ág. h. ev.
10.	Farkas Sándor	1912. jan. 21	Kemenespálfa	ág. h. ev.
11.	Frnya Sándor	1913. szept. 25.	Ózd	ág. h. ev.
12.	Gattyán Imre	1912. máj. 10.	Ócsa	r. k.
13.	Gilányi László	1914. jan. 5.	Budapest	r. k.
14.	Gyenge Bíró Lajos	1913. aug. 1.	Nyárádtő	r. k.
15.	Haraszti Géza ism.	1909. jan. 2.	Katlanfalva	g. kat.
16.	Herbert Lajos	1912. jún. 8.	Budafok	r. k.
17.	Kaucsárik András	1913. jún. 18.	Rábahidvég	r. k.
18.	Kitzinger József	1912. máj. 24.	Komárom	r. k.
19.	Ködmenesi Pál	1913. jún. 24.	Budapest	ref.
20.	Kutasi György	1913. júl. 13.	Budapest	r. k.
21.	Merreider János	1913. márc. 2.	Esztergom	r. k.
22.	Mestaneck Sándor	1914. jún. 2.	Budapest	r. k.
23.	Németh Ferenc	1911. jún. 8.	Somogyásmon	r. k.
24.	Németh Gyula	1913. dec. 28.	Budapest	ág. h. ev.
25.	Ötvös Lajos	1912. febr. 25.	Mátyásföld	r. k.
26.	Palotás Béla	1912. júl. 5.	Budapest	r. k.
27.	Papp Béla	1912. szept. 19.	Pestszentlőrinc	r. k.
28.	Pál Emil	1913. dec. 9.	Budapest	ref.
29.	Pfermeter István	1913. márc. 24.	Mosonszentpéter	r. k.
30.	Pucher Béla	1914. febr. 23.	Budapest	r. k.
31.	Ruchmich György	1914. ápr. 22	Budapest	r. k.
32.	Schönwizsky Pál	1912. szept. 14	Budapest	r. k.
33.	Schwecht László	1914. ápr. 2.	Ujpest	r. k.
34.	Simkó Tibor	1914. ápr. 26.	Budapest	r. k.
35.	Szvoboda István ism.	1912. aug. 17.	Mindszent	r. k.
36.	Tálos Géza	1913. szept. 21.	Balatonfüred	ref.
37.	Teklies Gyula	1908. márc. 7.	Látrány	r. k.
38.	Varga József	1913. jan. 13.	Dunavecse	ref.
39.	Ványi Gábor	1914. márc. 21.	Dunaföldvár	r. k.
40.	*Ványi Gyula	1914. márc. 31.	Siómaros	ref.
41.	Virág István	1914. ápr. 22.	Marcali	r. k.

* Kimaradt

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **MESTERHÁZY JENŐ.**

Sor- szám	A növendék neve	Születésének ideje	Születésének helye	Vallása
1.	Bay Barnabás	1910. ápr. 19.	Budapest	r. k.
2.	Buzi Sándor	1912. máj. 20.	Sarkad	ref.
3.	Csaplár Pál	1912. szept. 29.	Pesterzsébet	r. k.
4.	Cseh József	1911. jún. 19.	Nagyvárad	r. k.
5.	Diskant István	1913. okt. 24.	Budafek	r. k.
6.	Ferenczi Béla	1912. szept. 15.	Budapest	r. k.
7.	Habony Endre	1909. jan. 2.	Budapest	r. k.
8.	Hábel Gyula	1908. ápr. 24.	Kocsola	r. k.
9.	Háros Antal	1911. jan. 12.	Budapest	r. k.
10.	Hefkó Lajos	1912. nov. 26.	Budapest	r. k.
11.	Herrich József	1911. nov. 30.	Salgóhánya	r. k.
12.	Holly Rezső	1912. nov. 19.	Martonvásár	r. k.
13.	Hülber Gyula	1911. febr. 4.	Várpalota	r. k.
14.	Kapiller Ernő	1913. szept. 28.	Felsőkismartonh.	r. k.
15.	Kellner Károly	1911. ápr. 16.	Eresi	r. k.
16.	Király József	1913. máj. 25.	Berzence	r. k.
17.	Kiss Lajos	1910. nov. 14.	Gyermely	ref.
18.	Kiss László	1913. jún. 26.	Muraszombat	ref.
19.	Koller Henrik	1913. máj. 11.	Somogyuszil	ág. h. ev.
20.	Kóós Gergely	1910. okt. 27.	Kisterenye	r. k.
21.	Mészégető Imre	1911. okt. 5.	Balatonújlak	r. k.
22.	*Nagy László	1913. aug. 1.	Budapest	r. k.
23.	Nádasdy Ottó	1912. jún. 10.	Mohora	ág. h. ev.
24.	Néhai József	1913. jan. 13.	Kőröshegy	r. k.
25.	*Nyuli József	1911. jún. 1.	Dunapentele	r. k.
26.	Palánesúni Gyula	1909. szept. 17.	Budapest	r. k.
27.	Perl István	1911. febr. 2.	Budapest	r. k.
28.	Pozderka István	1912. dec. 15.	Törökszentmiklós	r. k.
29.	Szabó György	1912. dec. 24.	Bieske	r. k.
30.	Szántó Béla	1912. júl. 13.	Budapest	r. k.
31.	Szijjártó János	1912. febr. 12.	Székesfehérvár	r. k.
32.	Taliga Miklós	1912. nov. 30.	Cinkota	ref.
33.	Térdfi György	1911. dec. 31.	Felsőgalla	r. k.
34.	Varga Lajos	1912. máj. 2.	Budapest	r. k.
35.	Weichhart Kálmán	1911. febr. 16.	Budapest	r. k.
36.	Zsebők István	1910. aug. 11.	Pesterzsébet	r. k.
37.	Zsohár Gyula	1912. ápr. 23.	Kisrákos	ref.

* Kimaradt

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **TSCHEIK ERNŐ.**

Sor- szám	A növendék neve	Születésének ideje	Születésének helye	Vallása
1.	Andruscecz István	1910. nov. 24.	Budapest	r. k.
2.	Arany Lajos	1911. nov. 13.	Váchartyán	ref.
3.	Brandt Béla	1909. márc. 24.	Ujantalyvölgy	r. k.
4.	Chmel József	1912. jún. 14.	Étes	r. k.
5.	Csulik István	1911. nov. 20.	Budapest	ág. h. ev.
6.	Faragó László	1911. okt. 4.	Budapest	r. k.
7.	Gyenes József	1911. okt. 5.	Maglód	ág. h. ev.
8.	Hegedüs Béla	1910. aug. 15.	Budapest	r. k.
9.	Jancsó Pál	1911. jan. 17.	Jobbágyi	r. k.
10.	Jäger István	1907. dec. 4.	Rákosszentmihály	r. k.
11.	Kern Sándor	1912. márc. 12.	Paks	r. k.
12.	Kovács Zsigmond	1909. aug. 27.	Nagyhind	r. k.
13.	Kovács Barnabás	1910. júl. 2.	Sepsiszentgyörgy	r. k.
14.	Kovács János ism.	1908. okt. 2.	Hévízgyörk	r. k.
15.	Kriskó Mihály	1909. aug. 20.	Mende	ág. h. ev.
16.	Liszi Pál	1912. jan. 4.	Györszentmárton	r. k.
17.	Ménesi Dézso	1910. dec. 9.	Mindszent	r. k.
18.	Mészáros Árpád	1912. márc. 10.	Martonvásár	r. k.
19.	Molnár János	1911. jan. 28.	Mareali	r. k.
20.	Pinkola Sebestyén	1911. dec. 13.	Pestszentlőrinc	r. k.
21.	Pisztel Róbert	1912. szept. 7.	Gyergyóalfalu	r. k.
22.	Révay Ferenc	1909. nov. 2.	Kispest	r. k.
23.	Rozgonyi Imre	1907. júl. 5.	Mezőkövesd	r. k.
24.	Samu István	1911. szept. 9.	Budapest	r. k.
25.	Sánta Károly	1911. nov. 3.	Orsova	r. k.
26.	Schmidt László	1909. febr. 18.	Cinkota	r. k.
27.	Szabó Ferenc	1912. okt. 23.	Békésbaba	r. k.
28.	Szankó Alajos	1912. aug. 20.	Mátraverebély	r. k.
29.	Szekeress József	1912. márc. 14.	Budapest	r. k.
30.	Szójka Ferenc	1908. nov. 16.	Sóskút	r. k.
31.	Szőgedi József	1911. aug. 11.	Budapest	r. k.
32.	Takár Béla	1912. ápr. 19.	Fiume	r. k.
33.	Tari István	1909. nov. 7.	Lupény	ref.
34.	Thüröczy Béla	1911. okt. 8.	Zólyom	r. k.
35.	F. Tóth Lajos	1909. dec. 12.	Piskitelep	ref.
36.	Uherkovich Gábor	1912. okt. 20.	Dobsina	r. k.
37.	Ungvári János	1908. febr. 3.	Körtefája	ref.
38.	Völgyi Zoltán	1910. jan. 14.	Lendvakecskés	r. k.
39.	Walter Ferenc	1911. ápr. 10.	Kispest	r. k.
40.	Waltner Pál	1909. okt. 10.	Budapest	r. k.

A tanulók statisztikája.

A nyilvános tanulók létszámi változásai	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o s z t á l y					
Beiratkozott	37	40	41	37	39	194
Évközben kimaradt	3	—	1	2	—	6
Év végén nem vizsgázott	—	—	—	—	—	—
Meghalt	—	—	—	—	—	—
Pótló vizsgálatot tett május havában	—	—	—	—	1	1
Év végén osztályvizsgálatot tett .	34	40	40	35	40	189
Vallás szerint :						
Róm. kat.	25	30	28	28	33	144
Ref.	6	6	7	5	4	28
Ág. h. ev.	—	3	4	2	3	12
G. kat.	2	—	1	—	—	3
G. kel.	1	1	—	—	—	2
Összesen	34	40	40	35	40	189
Anyanyelv szerint :						
Magyar	34	40	39	35	40	188
Német	—	—	1	—	—	1
Összesen	34	40	40	35	40	189
Nyelvtudás szerint :						
Magyarul	34	38	37	33	36	178
Németül	—	1	3	2	1	7
Tótul	—	—	—	—	—	—
Szerbül	—	1	—	—	3	4
Románul	—	1	—	—	—	1
A tanulók mulasztásai :						
	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o s z t á l y b a n					
Egy órát sem mulasztott	5	6	10	—	1	22
30 óránál kevesebbet mulasztott	20	17	15	12	33	70
30 óránál többet mulasztott	9	17	15	23	6	70
Összesen	34	40	40	35	40	189

A tanulók szüleinek foglalkozása.

Foglalkozás neve	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o s z t á l y					
Pap	—	—	—	—	—	—
Tanár	—	—	1	—	2	3
Tanító	1	1	8	3	5	18
Orvos	—	—	—	—	—	—
Gyógyszerész	—	—	—	—	—	—
Ügyvéd	—	—	—	—	—	—
Mérnök	—	—	—	1	—	1
Író	—	—	—	—	—	—
Művész	—	—	—	—	—	—
Köztisztviselő	3	—	—	3	—	6
Magántisztviselő	1	1	—	—	—	2
Vasutas.	1	3	—	—	1	5
Postás	—	—	—	—	—	—
Katona	—	—	—	—	—	—
Csendőr.	—	—	—	—	—	—
Rendőr	1	—	1	—	—	2
Önálló gazda	3	5	3	5	2	18
Gazdasági alkalmazott	—	—	1	—	—	1
Önálló kereskedő	—	1	1	—	—	2
Kereskedelmi alkalm.	1	2	—	—	—	3
Önálló iparos	3	7	2	5	5	22
Ipari alkalmazott	8	1	9	—	5	23
Tőkés	—	—	—	—	—	—
Járadékos	—	—	—	—	—	—
Magánzó	—	—	—	—	—	—
Nyugdíjas.	2	2	1	3	3	11
Altiszt	3	9	4	4	6	26
Szolga	—	—	—	1	—	1
Házmester	1	—	—	1	—	2
Munkás	—	—	—	1	—	1
Napszámos	—	3	—	—	2	5
Egyéb	6	5	9	8	9	37
Összesen	34	40	40	35	40	189

Tanulmányi eredmény.

Tárgyak szerint.

TAN TÁRGY	I. o.				II. o.				III. o.				IV. o.				V. o.				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
Magaviselet	28	6	—	—	37	3	—	—	27	13	—	—	25	10	—	—	32	6	1	—	
Szorgalom	6	24	4	—	6	28	6	—	3	26	11	—	10	14	11	—	14	19	6	—	
Hit- és erkölcstan	27	7	—	—	25	13	2	—	32	6	2	—	22	6	7	2	26	12	2	—	
Neveléstudomány	—	—	—	—	11	22	7	—	12	17	11	—	12	7	14	—	24	15	1	—	
Tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	23	8	—	4	27	9	—	
Magyar nyelv	4	14	16	—	4	19	17	—	7	17	15	1	12	11	12	—	14	15	11	—	
Német nyelv	4	14	16	—	7	15	18	—	7	19	13	1	8	13	14	—	14	15	13	—	
Történelem, alkotmánytan	2	22	10	—	8	16	16	—	3	19	17	1	3	18	14	—	16	20	—	—	
Földrajz	2	16	16	—	9	20	11	—	10	18	12	—	6	14	11	—	5	18	4	—	
Mennyiségtan	2	16	15	1	6	18	16	—	4	22	14	—	3	14	14	4	—	18	16	1	
Természettan	7	17	10	—	8	20	12	—	8	26	5	1	9	17	9	8	—	—	—	—	
Természetrajz, kémia	—	—	—	—	—	—	—	—	9	18	12	—	10	17	17	8	—	—	—	—	
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdaságtan, közgazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rajz	3	25	6	—	14	22	4	—	8	23	9	—	5	23	6	1	16	22	2	1	
Szeprítés	5	18	11	—	4	16	20	—	8	18	14	—	5	23	7	—	9	21	10	—	
Ének	7	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zene	12	20	8	—	11	22	7	—	9	24	7	—	10	16	9	—	17	16	7	—	
Kézimunka	6	20	8	—	2	26	12	—	14	16	10	—	9	15	11	—	14	15	11	—	
Testgyakorlás	26	7	1	—	24	13	3	—	30	8	2	—	8	—	—	—	23	17	—	—	
Írásbeli kiállítások	11	22	1	—	18	22	—	—	21	19	—	—	24	10	1	—	17	19	—	—	
Tanítóképesítő vizsgálatra jelentkezhető	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Felsőbb osztályba léphet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Javítóvizsgálatot tehet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Az osztályt nem ismétélheti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen	34	—	—	—	40	—	—	—	40	—	—	—	35	—	—	—	40	—	—	—	
Összesen																					39
																					141
																					9

Előmenetel szerint

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános tanulók közül							
	Összes száma	m i n d e n			egy	két	több	
		r e n d e s t a n t á r g y b ó l						
		á l t a l á b a n			e l é g t e l e n			
jeles	jó	elégséges						
I.	34	—	12	21	1	—	—	
II.	40	2	10	28	—	—	—	
III.	40	2	14	21	1	2	—	
IV.	35	1	15	15	1	3	—	
V.	40	11	19	9	—	1	—	
Összes.	189	16	70	94	3	6	—	
Középiskolai érettségi bizonyítvány alapján folytatja tanulmányait						az V. osztályban		
						2		

V.

Épület.

Épületünk belsejében a múlt nyár folyamán jelentékeny tatarozást végeztünk. Kijavítottuk és mázoltattuk az intézet összes ablakait. Belső kőműves munkákat is végeztettünk.

Udvar.

Szép nagy udvarunk kizárólag a játék és sport céljait szolgálja. Nagyon kívánatos volna az udvarnak vízlevezető csatornával való ellátása. A testnevelés szempontjából kívánatos volna, hogy a szomszédos telek (ezelőtt állami fatelep) intézetünkhöz csatoltassék.

Kert.

Az intézet kertje 700 négyzetöl. Beosztása és üzemterve olyan, hogy a tanítás céljait szolgálja. Azért a kertben a termelés minden ágának jut egy kis terület. Van a kertben: faiskola, konyhakert, termő szőlő, virágos kert, mezőgazdasági növények telepe, magtermelő telep és termő gyümölcsfák.

Felszerelése egy kisebb virágház, méhes és két melegágy. A talajművelési, szaporítási és növényápolási munkákat az iskolai év folyamán a növendékek végzik, főleg a gyakorlati órákon, ha azonban a szükség úgy kívánja, egyesek órán kívül is.

A méhészet erősen összezsugorodik. A környéken mindenütt rohamosan épülnek a nagy bérházak és így a méhlegelő évről-évre kisebb. Jelenleg 25 méhesaládunk van, amelyek azonban alig tudják téli mézszükségletüket összegyűjteni, úgyhogy sokszor etetésre szorulnak.

VI.

Internátus.

Intézetünk a nevelés céljait és eljárásait fokozottabb mértékben érvényesítheti azoknak a növendékeknek a nevelésében, akiket szülők teljesen az internátusra bízhatnak. A közös életrend, a bőséges tanulási alkalom, a tanulmányi, erkölcsi és egészségügyi felügyelet a növendékek testi és lelki fejlődését biztosítja. Az internátusi ifjúság jó szellemére vall, hogy a nevelés munkájából maga is kiveszi részét: felügyelnek egymásra, támogatják egymást munkájukban. Egyaránt érdeke szülőnek, növendéknek és az egész intézetnek, hogy az internátus szigorú fegyelmet követel. Ez azonban nem rideg, hanem melegséggel párosult szigorúság.

Köztartás.

Az intézet köztartása az elmúlt iskolaévben is zavartalanul működött. Az élelmiszeráraknak s különösen a tojás árának esőkenése lehetővé tette az ellátás múltévi minőségének és a köztartás felszerelésének némi javítását. Emellett, — a húsvéti szünet óta, — uzsonnakenyeret is adhattunk. Ennek az egész iskolaévre való kiterjesztésében látjuk a köztartás legközelebbi feladatát.

A köztartás főzőkonyhájának zavartalan működését különösen az elmúlt évben volt nehéz biztosítani a személyzet gyakori változása miatt. Ennek érdeme özv. Pessina Vilmosné int. gazdaasszonyt illeti.

Az intézeti köztartást nehéz körülmények között 8 éven át Váradi József tanár vezette. Most, hogy megvált a köztartás vezetésétől, köszönetet mondunk azért a lelkiismeretes munkáért, amellyel ezt a fontos munkakört ellátta.

Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok.

Az elmúlt iskolai évben az évvégi állapot szerint intézetünk 189 tanulója közül 89 kapott az internátusban ellátást és segélyt. A künnlakók mind szülőknél, közeli rokonoknál laktak. A bentlakók közül 24 növendék 15 P-t, 42 növendék 25 P-t és 23 növendék 50 P-t fizetett havonként. Az ebédesek 18 P-t fizettek.

Három növendékünk kapott 400—400 P tanulmányi ösztöndíjat. Alapítványaink kamatai részben anyagi segítségnek, részben erkölcsi jutalomnak tekinthetők.

Alapítványaink kamatait a következő növendékek kapták:

A Keller-alapítvány (80 P) kamatait a versenyben legjobbnak bizonyult gyakorlati tanító, Faragó László kapta.

A Sztankó-alapítvány (80 P) kamatait Csulik István tanuló kapta, aki a legtöbbet tett a testnevelés terén és amellet a tanulásban is kiváló.

A 40 éves találkozó alapítvány (80 P) kamatait a legharmonikusabban képzett tanuló kapja.

A Horvay-alapítvány (200 P) kamatait az a növendék kapja, aki mind a magatartás, mind a szorgalom, mind az előmenetel tekintetében kitűnik.

E két alapítvány kamatait két egyenlő részben felosztottuk Chmel József és Liszi Pál között. Ugyancsak Liszi Pál nyerte el a Müller Testvérek plakátpályázatának III. díját (25 P).

A Roxer-alapítvány kamatait az önképzőkör ifj. elnöke: Uherkovich Gábor kapta.

Sarudy Ottó főigazgató 10 P-ös ajándékát Janesó Pál, aki ebben az évben a zene terén legtöbbet dolgozott.

Az 1890-ben végzett tanítók (volt növendékeink: Szöcs József, Bárány Zsigmond, Simon Miklós, Kökény Péter és Pogány József) 100 P-t adtak át az intézet igazgatóságának, hogy azzal két (arra rászorult és derék) V. éves növendéknek könnyítsük meg az életbe való kilépést. Ezt az összeget Molnár János és Kriskó Mihály kapták.

A Quint József 3.000 P-s alapítvány kamatait (145.69) Hülber Gyula (30), Ádámi Rezső (30), Balogh Béla (30), Zsohár Zoltán (30) és Tausz György (25.69) intézeti növendékek kapják szeptemberben. — A Quint József alapítvány múltévi kamataiból maradt 68.40 P-t az ősszel Szijjártó János és Cseh József kapták.

Lázár könyvkereskedő 10 ajándék-könyvét: Révay Ferenc, Samu István, Pozderka István, Kiss Lajos, Borsovitz Gábor, Palotás Béla, Horváth István, Suba Vilmos, Fehér András és id. Horváth Lajos kapták. — A Bergmann-cég ajándékkönyveit még nem oszthattuk ki.

VII—VIII.

Nevelés. Fegyelem.

Minden tevékenységünk arra irányult, hogy tanítványainkból vallásos, erkölcsös, művelt, jómodorú úriembereket és lelkiismeretes tanítókat neveljünk. Reméljük, hogy majd az élet nehéz küzdelmeiben is keményen, beesületesen és lelkiismeretesen fogják betölteni azt a helyet, ahová őket a Gondviselés állítja. Ezt a célt szol-

gálta az a határozatunk is, amely szerint a helyettesítések alkalmával a társadalmi érintkezés formáiról beszélgetünk.

Arra törekedtünk, hogy növendékeink ne csak külső kényszer, hanem belső szükséglet alapján kövessék a jót. Arra törekedtünk, hogy a cél felé való törekvéseinkben növendékeink velünk együtt-érezzenek.

Nevelői törekvéseink egyes részleteiről az alábbiakban számolunk be:

1. Valláserkölcsös nevelés.

Intézetünk nagy gondot fordít arra, hogy növendékei valóban vallásosak legyenek. Életünkkel és az összes tantárgyak tanításával törekedtünk ezt a célt szolgálni.

A hittanárok a vallásos nevelésről a következőket jelentik:

a) A róm. kat. hittanár:

A vallásos nevelés célja egyrészt az öntudat erősítése, másrészt az erkölcsi tökéletességre való törekvés megszerettetése. A nevelés ideje alatt kell az ifjúnak magáévá tenni a majdnem 2000 éves nagy elveket, a római katolikus egyház szép életét, amit szentségi kegyelmeivel az élet Királya, az eucharisztikus Krisztus tesz lehetővé. Célunkat szolgálják minden évben a szent beszédek, magyarázatok, egyéni beszélgetések, szt. misék és szt. áldozások. Itt kell megemlítenem minden évnek legnagyobb lelki eseményét, a lelkigyakorlatot, amit az idén igen szép eredménnyel P. Tornyos S. J. tartott. E helyen is köszönet érte.

b) A ref. hittanár:

Az iskolai esztendő istentisztelettel kezdődött és végződött. Évközben vasárnaponként több ízben tartottunk iskolai istentiszteletet úgy a nagyobb, mint a kisebb növendékek számára vetített-képes előadásokkal.

Az évenként szokásos esendes napokat ez évben is megtartottuk úrvaesoraosztással és előadásokkal.

Minden hittanórát bibliai magyarázattal kezdtünk és több ízben bibliai megbeszéléseket tartottunk aktuális kérdések felett.

A növendékek viselkedése valláserkölesi szempontból kifogástalan s a vallás dolgai iránt érdeklődő.

c) Az ág. h. ev. hittanár:

Az ág. h. ev. vallástanítás az egész esztendő folyamán zavartalanul folyt le. A tanév kiemelkedő eseményei az idén is a Deák-téri ev. templomban tartott hite erősítő előadások voltak. Igen fel-emelő és kedves emlékeket hagyott az ifjú szívekben az iskola esküszeszapatának zászlóavatási ünnepélye, amelyen a ref.-okkal együtt

végeztem a zászló megáldását s a két keresztyén egyház fiatal tagjainak szíve testvérekhez illő, közös imádságban dobbanhatott össze a mindenható Isten dicsőségére.

2. Hazafias nevelés.

A hazafias szellem tanításunkat, nevelésünket és minden ténykedésünket áthatja. Mindent elkövettünk, hogy a nemzeti érzés állandó ápolása mellett az egyes ünnepségekben rejlő nagy nevelőerőt kiaknázzuk. A tanév folyamán rendezett ünnepségek közül különösen nagy hatással volt az ifjúságra az Aradi Vértanúk emlékünnepe és a március 15-iki nemzeti ünnep. Nemzeti szempontból is felejthetetlen nyomokat hagyott növendékeink lelkében a eserkészászlóavatás és a zászlók előtt való elvonulás. Hazafias célt szolgált a eserkészesapatnak a Szabadság-téren felállított országzászlónál teljesített díszőrsége. Nagy hatással volt növendékeinkre az ismeretlen katona sírjának felkeresése is.

Határozott fegyellemmel is törekedtünk hazafias célokat szolgálni. Tudatában vagyunk annak, hogy a magyarság jövője csak úgy lehet biztosított, ha egységesek vagyunk. Ennek a nemzeti egységnek a feltétele a fegyelem. A jövő felnőttei pedig csak akkor lesznek fegyelmezettek, ha a jelen ifjúsága fegyelmezett. Nem rideg, hanem lelkes fegyelemre törekedtünk.

3. Testnevelés.

Intézetünkben a testnevelésre az idén is éppen olyan nagy gondot fordítottunk, mint az elmúlt években. Túlságba semmit sem vittünk, de gondoskodtunk arról, hogy minden növendék a testi fejlettségéhez mért megfelelő testnevelésben részesüljön. Ezt szolgálták a mindennapi reggeli tornákon kívül a rendes tornaórák, a leventeképzés, eserkészet és a sportkör. Nagymértékben emelte ifjúságunk testnevelését a Testnevelési Főiskola tanárainak és tanárjelöltjeinek kéthetenkénti látogatása s e látogatások során megajtott mintatanítások, amelyekből növendékeink igen sokat tanultak. Ezek az órák betekintést nyújtottak nemcsak a legmodernebb testnevelés titkaiba, de a tornatanítás módszerébe is, amit tanítványaink jövő pályájukon igen jól felhasználhatnak. Jól esik ezekkel az órákkal kapcsolatban megemlíteni a Főiskola tanárainak nyilatkozatát növendékeinkről. Szerintük: olyan fegyelmezett és jól képzett mindenik osztály, hogy bármelyik pillanatban mintatornaórát lehet akár nyilvánosság előtt is velük bemutatni.

Itt említjük meg, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1160—/01—1931. X. ü. sz. alatt közép- és főiskolai tanulók számára, akik jó előmenetelűek és testnevelésben is kiválóak, tíz tanulmányi ösztöndíjat tűzött ki, amelyből egyet (480 P-t) *Koller Henrik* IV. éves növendékünk, Magyarország 1930. évi

távolugró bajnoka nyert el. Ezt a kitüntetést az egész tanári testület osztatlan örömmel fogadta. Koller (Koltai) eredményeit, valamint a többi sportbeli eredményeinket a sportköri rovatban tettük fel.

4. Művészi nevelés.

A budapesti iskolák nagy előnyben vannak a vidéki iskolákkal szemben a művészi nevelés dolgában. A mi intézeteink nemesak a múzeumok állandó anyagának látogatásával, hanem a gyakori időszaksos kiállítások, tárlatok bemutatásával olyant nyújthatnak növendékeiknek, amiről a vidéknek le kell mondania. Tanulóinknak nemesak a magyar művészet termékeit van alkalmuk élvezhetni, hanem más nemzetek művészetéről is fogalmat kapnak, hisz majdnem évenként bemutatja egy-egy nép képzőművészetét, főként festészetét fővárosunkban. Így legutóbb a japánok erősen nemzeti, bámulatosan nagy festészetét volt alkalmuk szemlélni, lelkükbe vésmi.

Különösen tanulságos volt az Iparművészeti iskola jubiléris, mintaszerűen megrendezett kiállítása magas színvonalú anyagával és azzal, hogy nevezett iskola két tanárának szakszerű magyarázata mellett tekinthették meg azt.

5. Állatvédelem.

A tanítóképző-intézet és a gyakorlóiskola egyaránt állandó figyelemmel volt az állatvédelem kérdéseire. Az egyes tárgyak, főképpen a természetrajz és a mezőgazdaságtan tanításában minden kínálkozó alkalmat megragadott, hogy a tanítványok figyelmét az állatok védelmére irányítsa. A május havában kirándulás keretében megtartott Madarak és fák napja is szolgálta ezt a célt.

6. Leventeoktatási tanfolyam.

Az 1930—31. tanévben az Intézetben a leventeoktatóképző tanfolyam a II. III. és IV. évfolyam részére minden esütörtökön 3—5-ig, az V. évfolyam részére pedig minden kedden 4—5-ig volt, mint tananyag az órarendben beállítva.

Növendékeink — mint a jövőd leventeoktatói kar utánpótlása és gerince — átérezve leendő nemes hivatásukat, az egész kiképzési éven át lelkes és odaadó buzgalmat tanúsítottak a levente-kiképzés anyagának elsajátításában.

A kiképzést a II. és V. évfolyamban vitéz Varga Ferenc, a III. évfolyamban gróf Aichelburg Lajos, a IV. évfolyamban pedig Zacharia Sándor főoktatók vezették.

A szorgalmas munka és lelkes törekvés igen értékes eredményre is vezetett, amennyiben az Intézet IV. évfolyama a Székesfőváros Testnevelési Felügyelősége valamint a KISOK rende-

zésében megtartott középiskolai zártrendű szakaszgyakorlat versenyen első helyen végzett.

Az egész évben folytatott céllövészeti kiképzés dícséretes munkáját a háziverseny jó eredményei igazolják.

7. Ifjúsági egyesületek.

A) Önképzőkör.

Báró Eötvös József nevét viselő önképzőkörünk Németh Sándor tanárelnök vezetésével a szeptember 16-án tartott alakulógyűléssel kezdte meg évi működését. Az ifjúság az alábbi tisztikart állította a kör élére: Ifj. elnök: Uherkovich Gábor V. é. n.; főjegyző: Révay Ferenc V. é. n.; jegyző: Szijjártó János V. é. n.; pénztáros: Faragó László V. é. n.; könyvtáros: Völgyi Zoltán V. é. n. Tartott a kör 16 gyűlést; tárgysorozatukból különösen kiemelkednek az évben nagyobb számmal tartott sikeres szabadelőadások. Házi és nyilvános iskolai ünnepélyeink (okt. 6., márc. 15.) is az önképzőkör rendezésében folytak le. A kör bevétele (a múlt évi pénzmaradvánnyal együtt) 646 P 29 f. volt; kiadása 174 P 30 f.; a következő évre átvitt pénzmaradvány 471 P 99 f.

B) Segítő Egyesület.

A súlyos gazdasági helyzet, mely a társadalom minden rétegére nehezedik, amint az előrelátható volt, Segítő Egyesületünkben is éreztette hatását. Nagyobb összegekkel több intézeti növekedést kellett segíteni. Az egyesület bevételei azonban nemcsak hogy fedezték a költségeket, de az iskolai év végén pénztári maradvány is mutatkozott. A bevételek az elmúlt iskolai évben 609 P-t tettek ki. Ebből az összegből segélyekre 476.09 P-t fordítottunk. Az iskolai év végén 132.91 P pénzkészlet maradt. Ezt a takarékpénztárban levő alaptőkéhez esatoltuk, mely így 3586.78 P-t tesz ki. Az egyesület tanárelnöke: Snasel Ferenc e. igazgató.

C) Mária kongregáció.

A Magyarok Nagyasszonyáról nevezett és szt. Imre hereg pártfogása alatt álló ifjúsági Mária kongregáció működésének ötödik esztendejében tagjainak számában (78) és anyagilag is (tisztá vagyon 135 P) gyarapodott. Az ifjúság egy jelentékeny része év elején önként lépett a Mária levették közé, akik eskély kivétellel egész esztendő folyamán minden különösebb ellenőrzés nélkül eleget is tettek kongreganista köteleességeiknek. Dícséret illeti őket.

A tavalyi tanévben az intézet, az idei tanévben pedig a Mária kongregáció rendezésében ünnepeltük a magyar ifjúság védőjét, szt. Imrét. Az ünnepek elmúltak, de a kongreganista ifjak hétköznap is ünneplő lélekkel járnak ideáljuk szt. Imre hereg és égi patronájuk, a Szűz Anya nyomdokain. Csak előre fiúk...

D) *Absztinens Egyesület.*

Tanárelnöke: Váradi József. Tagja minden növendék. Tisztkara: Liszi Pál ifj. elnök, Mészégető Imre jegyző, Buzi Sándor pénztáros, Kern Sándor könyvtáros és F. Tóth Lajos titkár.

A tisztújító és évről-évre közgyűlésen kívül az egyesület 7 választmányi- és 7 taggyűlést tartott. Miután tagdíjak nem folytak be, az egyesület könyvtárát nem gyarapíthattuk. A könyvtárból különben 134 növendék összesen 228 ízben vett ki könyvet.

A tanév elején pályázatot hirdettünk ennek a tételnek a kidolgozására: „*A testnevelés fontossága az önévelés szempontjából.*“ A négy pályázó közül Molnár János V. éves növendék nyerte meg a pályadíjat, amely ebben az iskolaévben is egy díszkötéses *Széchenyi Anthológia* volt. Miután a szakbírálat Uherkovich Gábor V. éves növendék dolgozatát is jutalmazásra méltónak ítélte, az egyesület őt *Havas István válogatott versei*-vel jutalmazta.

E) *A 334. sz. „Apácai“ cserkészcsapat 1930—31. évi beszámolója.*

Az 1930—31. tanévvel az intézet cserkészcsapata működésének negyedik évébe lépett. Ez az esztendő is az intenzív munka, a szellemiekben és anyagiakban való gyarapodás jegyében folyt le. A csapat szeptember hó elején 66 taggal kezdte meg az ezévi cserkészmunkát. A létszám tanév közben 3 új tag belépése folytán 69-re emelkedett. Az apródrajban 36 cserkészapródot foglalkoztattunk. Frank Antal dr. igazgatóhelyettes parancsnoksága alatt és Frigyes Béla tanár, cserkésztsiszt (parancsnokhelyettes), valamint Koch István tanító, cserkész-segédtsiszt közreműködésével a csapat 8 órásra osztva 2 cserkész- és 1 apródrajban dolgozott. Utóbbi raj vezetője Kriskó Mihály V. éves tanítójelölt, cserkész-segédtsiszt volt. Csapatösszejöveteleket és őrsi órákat hetenként, pénteken d. u. 3—5 óráig tartottunk. Ezen csapatösszejöveteleken és őrsi órákon a jelölteknek és a csapat fiatalabb tagjainak a továbbképzése, valamint az idősebb cserkészeinknek az apróvezetői munkába való bevezetése képezte főcélunkat. Ez utóbbi cél egyébként csapatunknak, mint tanítóképző-intézeti csapatnak, speciális célja, aminek elérésére kiváló alkalmat nyújt tanítójelölt-cserkészeinknek a csapat kebelében működő eléggé népes apródrajunk. Ezt a célt kívántuk szolgálni akkor is, amikor az elmúlt nyáron több önként jelentkező és különösebb hajlandóságot tanusító cserkészünknek anyagi támogatást nyújtottunk kisfiúvezető tábor és tanfolyam látogatására. A csapat ezévi belső munkájának beszédes hirdetői azon II. és I. osztályú próbák szép száma, melyeket a fiúk az év folyamán a cserkészkiválmaknak megfelelően sikerrel kiállottak, valamint azon körülmény, hogy ez év végeztével elsősorban négy saját nevelésű segédtsiztet tud csapatunk kimutatni, akik közül kettő a húsvéti ünnepeket megelőzőleg a szövetség újpesti víztelepén rendezett segédtsizti táboron is résztvett. Erősen hisszük, hogy ezen segédtsizti képesítésű tagjaink száma a jövőben még szaporodni fog és

a közeljövőben csapatunk csaknem valamennyi tagja intézetünk elhagyásakor nemcsak a tanítói oklevelét viszi majd magával, hanem mint jól felkészült cserkésziszt fog kilépni az életbe, hogy élethivatásának kifogástalan betöltése mellett, a magyar cserkészlet nagy horderejű ügyét is sikeresen szolgálhassa. A tanév leforgása alatt 6 cserkész III., 14 cserkész II. és 21 cserkész I. osztályú próbát tett.

Az intenzív belső munkán kívül csapatunknak az elmúlt esztendő folyamán is többször volt alkalma a nyilvánosság előtt szerepelnie. Így ez iskolai évben elsőízben szerepeltünk a Magyar Cserkészszövetség I. kerülete által évenként megrendezett cserkészhadijátékon, mely szeptember hó 13. és 14-én Szentendre környékén zajlott le. Később, november hó 23-án, a Szabadság-téren felállított ereklyés országzászlónál teljesített csapatunk díszőrségi szolgálatot. Tavasszal, május hó 17-én résztvettünk a M. Cs. Sz. I. kerülete által rendezett kerületi napon és azt megelőzőleg, május hó 13-án megtartott zenés takarodón. Mindezen szerepléseinket apródrajunknak a május hó 3-án rendezett „Apródnap“-on való részvétele egészítette ki.

Belső ünnepélyt háromízben rendeztünk az év folyamán, melyek közül a december hó 14-én lezajlott ünnepélyen az apródjaink és vöröskeresztes leányaink ügyességét mutattuk be, a február hó 21-iki, erkölcsi és anyagi tekintetben egyaránt sikerült műsoros cserkészestélyünk keretén belül pedig az 1930. évi II. csopaki nagytáborozásunkról számoltunk be a csapat munkája iránt érdeklődő közönségnek.

A csapat történetének ezévi kimagasló eseménye a kezdettől fogva óhajtott csapat- és apródzászló megszerzése és felavatása volt. Amidőn ezen örvendetes eseményről évi beszámolóinkban megemlékezünk, nem mulaszthatjuk el, hogy őszinte tisztelettel, szeretettel és hálával ne adózzunk özv. Quint Józsefné méltóságos asszonynak, aki díszzászlónk zászlóanyai tisztségének szíves elvállalásával úgy mint a múltban, most is, az ifjúság iránt érzett jóságos szeretetének adta ékesen szóló tanujelét. Úgyszintén hálatelt szívvel mondunk e helyen köszönetet Novakovszky Zoltánné úrnőnek, az apródzászló nemeslelkű adományozójának és zászlóanyjának.

A nemzeti színekkel, az ország címerével és a cserkészliliommal ékesített pompás csapatzászlót és apródzászlót május hó 10-én rendezett cserkésznap ünnepségeinek keretében avattuk föl. A zászlóknak a római katolikus egyház részéről történt megszentelése és a református és ágostai hitvallású evangélikus egyházak részéről megejtett megáldása után az intézet tornaesernőjében előkelő közönség jelenlétében zajlott le zászlóavatási ünnepélyünk, melynek során a megjelent közönség üdvözlése után dr. Frank Antal igazgatóhelyettes, a csapat parancsnoka ünnepi beszéd keretében mutatott rá a nemzeti zászló jelentőségére és a csapatnak a zászlóra hímzett jelmondatának („Elveinket éljük“) értelmére. Az ünnepi

beszéd elhangzása után a zászlóanyák és a zászlóadó ünnepelő közönség helyezte el zászlószégeit a felavatott zászló apródjában. A zászlószegyet elhelyezők sorában örömmel voltunk jelenésünk üdvözölni Greszler Jenő miniszteri tanácsost, a kultuszminisztériumban intézetünk ügyeit intéző VI. ügyosztály főnökét, Takács Béla kir. tanfelügyelőt, a tanfelügyelőségi ügyosztály vezetőjét, továbbá dr. Nagy Zsigmond, dr. Nevelős Gyula miniszteri tanácsosokat, dr. Keleti Gyula, a VKM-ba központi szolgálattételre berendelt kir. tanfelügyelőt, Stróbel Ernő, a VKM-ba közp. szolgálattételre berendelt áll. felsőkeresk. isk. igazgatót, Sztankó Béla és Sarudy Ottó tanítóképző-intézeti kir. főigazgatókat, Párvy Endre igazgatót, Liptay Junger Emil, a M. Cs. Sz. I. ker. kiküldöttjét, számos eserkézesapat képviselőjét és az intézet sok-sok jóbarátját, kiknek ez alkalommal is köszönetünket fejezzük ki azért, hogy becses megjelenésükkel ünnepélyünk fényét emelték. A zászlók felavatását a csapat eserkészjelöltjeinek fogadalomtételle és apródjainak avatása követte, majd a eserkézesapat és a jelenlévő intézeti ifjúság zászló előtti tisztelgése fejezte be a délelőtti ünnepséget. A zászlóavatás napján este eserkész-apródjaink bevonásával sikerült, vídám hangulatban és igazi eserkészszellemben lefolyt táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendeztünk.

Beszámolóink befejezésekor kedves kötelességet vélünk teljesíteni akkor, amidőn őszinte köszönetet mondunk csapatunk mindazon jóbarátainak, akik mind erkölcsi támogatásukkal mind pedig nemes adományaikkal lehetővé tették azt, hogy a csapat immár most egy díszes szimbólum, a nemzeti színekkel díszített zászló mögé sorakozva küzdhet elveinek, az emberebb ember és magyarabb magyar ideáljának megvalósításáért.

Alább köszönettel ismerjük el a csapat táborozási és zászlóalapja javára történt adományozásokat.

Az 1930. évi csopaki táborozás alkalmával ifj. Ruzicska Ede 1 zsák lisztet, az Országos Közélelmeési R. T. 20 kg kristálycukrot, a Lenz Testvérek cég 1 és fél kg kakaót, 10 kg lencsét, 10 kg sárgaborsót, 10 kg rizst, 10 doboz őszibarackízt, 4 kg Enriló kávé és 1 ládika szilvaízt és 3 kg fügét, dr. Sperlágh Aladárné gyógyszerész egy ládika gyógyszert ajándékozott a csapatnak.

1931. évi február hó 21-i eserkészestünk alkalmával felülfizetéseikkel gyarapították táborozási alapunkat: Széles Sándor 2.—, N. N. 3.—, dr. Gyürky Tibor 1.—, N. N. —50, Szalatsy Richárd 5.—, Margitfalvi Géza 1.—, Németh Sándorné 5.—, N. N. 2.—, N. N. 3.—, Mesterházy Jenő 5.—, Jaloveczky Péter 4.—, dr. Csapó Ferenc 1.—, Vajda János 3.—, Rorárius János 4.—, Reichart Géza 4.—, Frank Jenő 1.—, Nagy Ferenc 2.—, Kishonti Barna 1.—, Lux Gyula 2.—, Váradi József 2.— és dr. Frank Antal 10.— pengővel.

Zászlószegmegváltás címén küldtek adományokat és az 1931. évi május hó 10-én rendezett hangversenyünk alkalmával felülfizettek:

Özv. Quint Józsefné 50.—, Winkler József 5.—, Varga Lajos 5.—, Koch István 2.—, Thuróczy Gyula 2.—, Sztankó Béla 10.—, Szémán István dr. 5.—, Tőke Gyula 2.—, Gilmayer Márton 2.—, Bence Dezső 2.—, Kelemen József 2.—, Nagy István 2.—, Salamon János 2.—, Kresz László 3.—, Sarudy Ottó 10.—, dr. Sperlágh Aladárné 10.—, März Károiv 20.—, Gryneus Ida 5.—, Bargsmann A. Utóda cég 5.—, Kaucsárik András 5.—, Eggenberger-Csépay Márta 3.—, Lázár József 2.—, a Magyar Cserkészszövetség I. kerülete 10.—, 13. sz. „Ezermester“ cs. cs. 5.—, 16. sz. „E. G.“ cs. cs. 1.—, 25. sz. „Sz. Imre“ cs. cs. 5.—, 38. sz. „Honvéd“ cs. cs. 3.—, 90/ö. Sz. I. K. cs. cs. 5.—, 132. sz. „Csilléry“ cs. cs. 3.—, 148. sz. „Bercsényi“ cs. cs. 2.—, 158. sz. „Árpád“ 3.—, 187. sz. „Zrinyi Miklós“ cs. cs. 2.—, 199. sz. „Madách“ cs. cs. 2.—, 209. sz. „Botond“ 3.—, 226. sz. „Szondy“ cs. cs. 5.—, 242. sz. „MÁV Törekvés“ cs. cs. 2.—, 250. sz. „Hangya“ cs. cs. 2.—, 319. sz. „Török György“ 5.—, 329. sz. „Pesti Lehel“ 2.—, 330. sz. „Gr. Széchenyi István“ 2.—, 20. sz. „Erődi“ cs. cs. 2.—, a „Budapesti Állami Tanítóképző-intézeti Iskolatársak Egyesülete“ 20.—, Emhő Gyula 5.—, Hittig Lajos 5.—, Tas József 3.—, Klemm Árpád 5.—, Adamkovics Bertalan 2.—, Jánosy Imre 2.—, Háros Antal 2.—, Kertész Gyula 2.—, Kósa Imre 2.—, Jovicza I. Sándor 2.—, Haán János 2.—, dr. Simig Gyula 3.—, dr. Kiss János 2.—, dr. Ráth Zoltán 2.—, dr. Péterffy Elemér 2.—, dr. Kerner Imre 2.—, dr. Hódi Gyula 2.—, dr. Kléh Reinle Tibor 2.—, Marssó István 2.—, Hirkó Ferenc 2.—, dr. Kohányi Gyula 2.—, dr. Halász Bálint 2.—, dr. Hankovszky Zoltán 2.—, dr. Tóth Gyula 2.—, dr. Mály Dezső 2.—, Tasnády Endre 2.—, Pásztor Lujza 2.—, dr. Binder Dezső 5.—, dr. Csapó Ferenc 20.—, dr. Hary József 10.—, Jankovics Tibor 10.—, Reichart Géza 20.—, Remsey Győző 3.—, vitéz Bácskay Sándor 8.—, Cservenka Károly 2.—, Fejér Gyula 12.—, Hayde Sándor 3.—, Hantal József 7.—, Lázár István 4.—, Margitfalvi Géza 3.—, Sabihe de Sharif 2.—, Szekeres Géza 10.—, Tischler János 2.—, dr. Czerman András 5.—, Novakovszky Zoltán 7.—, Buzik Ferenc 4.—, Comperz Andor 10.—, Rorárius János 5.—, dr. Szukováthy Imre 5.—, Bergmann Elemér 10.—, Mensáros Andor 10.—, Chapó Gyula 10.—, Mück József 5.—, dr. Gyürky Tibor 5.—, Kecskeméthy Tibor 10.—, Szabó Lőrinc 5.—, Schmeisz Károly 5.—, dr. Koch Sándor 5.—, Clementis Miklós 4.—, Szentpétery Pál 10.—, Nemessányi Gusztáv 5.—, Weszely Antal 5.—, Zalai György 10.—, Boronkay Attila Aladár 2.—, dr. Szokola Leó 10.—, Trettina Jenő 10.—, dr. Kéry János 6.—, vitéz dr. Bodrogközy Zoltán 10.—, Horváth József 10.—, Buchelt Zoltán 5.—, Gráf Oszkár 2.—, Lenz József 2.—, Lendvay Béla 5.—, Névény Károly 10.—, Várady Attila 3.—, Major Gyula 5.—, az intézet I. éves növendékei 6.—, az intézet II. éves növendékei 6.—, az intézet III. éves növendékei 2.—, az intézet IV. éves növendékei 9.—, az intézet V. éves növendékei 5.—, Tóth S.-né 1.—, özv. Gilányi I.-né 1.—, Zalai György 2.—, dr. Czerman András —50, Reichart Gézáné 2.—,

Nemessányi Gusztáv 2.50, Szedlacsek Antal 1.—, dr. Koch Sándorné 1.50, Clementis Miklós —.50 Vajda János 1.—, Rorárius Jánosné, 1.50, Ködmenczi N. —.50, Sztankó Béla 4.—, Tseheik Ernő 5.—, özv. Quint Józsefné 5.—, Kertész Gyula —.50 pengőt.

F) Wesselényi Sportkör.

A mult évben elért atlétikai győzelmeinket az őszi versenyeken ifjúságunk nagy ambícióval újabbakkal gyarapította. Sajnos, azonban ez az ambíció a tavasz folyamán nagyon lelohadt s ez a magyarázata, hogy az évvégi kerületi versenyeken a multévi „bajnokcsapat” már nem vehetett részt. Az 1930/31. évi eredmények így is feltűnően szépek. Íme:

A KISOK budapesti kerületének *dekathlon* bajnokságát 1930 október 20-án a következő eredménnyel nyertük meg:

100 m futás: Taliga Miklós, Zsebők István, 12.45 mp átlag, II. hely. — *200 m futás:* Völgyi Zoltán, Szamkó Alajos, 25.6 mp átlag, I. hely. — *400 m futás:* Csulik István, Nádasdy Ottó 58.65 mp átlag, II. hely. — *800 m futás:* Adámi Rezső, Ménesi Dezső, 2.20 mp átlag, I. hely. — *Magasugrás:* Csulik István, Kovács Barna, 152.5 cm átlag II. hely. — *Távolugrás:* Koller Henrik, Zsebők István, 643.5 cm átlag, I. hely. — *Súlydobás:* Szamkó Alajos, Kaucsárik András, 10.22 cm átlag, I. hely. — *Gerelydobás:* Csulik István, Farkas Ferenc, 38.70 cm átlag, III. hely. — *Diskoszvetés:* Taliga Miklós, Szekeres József, 26.17.5 cm átlag, V. hely. — *5×100 m staféta:* Völgyi Z., Taliga M., Szamkó A., Csulik István, Zsebők István 58.9 mp átlag, II. hely.

A bajnokságot *21.50 ponttal* nyertük meg, míg a II. helyezett Toldy-reál csak *30 pontot*, a III. helyezett Ág. ev. g. pedig *36 pontot* ért el.

Koltay—*Koller* eredményei a távolugrásban az 1930/31. évben: 1930 július 13-án Magyarország—Ausztria ifjúsági atlétikai versenyén a távolugrásban első lett 676 cm-rel.

1930 szept. 14-én a Csurgay-emlékversenyen *országos ifjúsági rekordot* állított fel 695 cm-es eredményével.

1930 szept. 28-án Pécsen versenyzett Budapest „B” válogatottjában Dunántúl válogatottja ellen, hol szintén első lett 638 cm eredménnyel.

1931 június 10-én a KISOK versenyén *6 m 92 cm*-rel kezdette tavaszi versenyeit s nagy a reményünk, hogy ebben az évben a *7 m*-t túlhaladja. — Utólag jegyezzük fel, hogy reményünk csakugyan teljesült: *Koller H.* u. is, 1931 június 21-én az orsz. középisk. versenyen *7 m 15 cm*-t ugrott.

Adámi Rezső III. é. növ. Magyarország 1931. évi középiskolai mezei futóbajnokságán (3000 m) *9 p 51 mp*-es nagyon jó idejével *harmadik* helyezést ért el, ami szintén igen szép eredmény. Hasonló-

képpen dícséretes teljesítmény Papp Béla III. é. n. 3 méter rúd-ugrása, mellyel a tavaszi ker. versenyen *második* lett.

Az 1930. évi őszi *dekathlon* bajnokságon kísérletet tettünk az ötös távolugró-csapat rekordját megdönteni (601.4 cm), ami kiváló csapatunknak sikerült is. Koller Henrik IV. é., Zsebők István IV. é., Csulik István V. é., Völgyi Zoltán V. é. és Nádasdy Ottó IV. é. növ.-ből álló csapat *605.4 cm-re javította a KISOK ötös távolugró-csapat országos rekordját.*

G) Ifjúsági Vöröskereszt-csoport.

Intézetünk Ifjúsági Vöröskereszt-csoportja 1930. szeptember 26-án alakult meg 15 taggal. Tagok a gyakorlóiskola leány-növendékei. A csoportot a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt 1930. december hó 11-én tartott ülésén vette fel az egyesület kötelékébe.

Csoportunknak ebben az évben a kezdet nehézségeivel kellett küzdeni, de azért igyekeztünk a cél felé haladni. A helyes szociális érzéket társasjátékokkal akartuk felbreszteni és fejleszteni. Össze-jöveteleink alkalmával az udvaron, télen a tanteremben vagy a tágas folyosón játszottunk. Ez egyúttal a testnevelést is szolgálta. Test-nevelés céljából egészségfejlesztő versenylapokat osztottunk ki a gyerekek között, hogy az egészséges életmódra szoktassuk őket.

Egyik célunk az volt, hogy a külföldi vöröskereszt testvéreinkkel megismertessük hazánk szépségeit. Ezért hazánk különböző tájairól fényképeket, képeslapokat gyűjtöttünk, hogy azokat albumalakba kötve külföldre küldjük. Mivel megfelelő számú képet nem sikerült összegyűjtenünk, ennek a célnak a megvalósítása a jövő feladata.

Nem fecsegő, hanem cselekvő jótékonyásra akartuk szoktatni a csoport tagjait. Ebből a célból a cserkészapród testvérekkel karöltve 1930. december 14-én műsoros estet rendeztünk. Az ezen alkalommal befolyt összeget a szegénysorsú tanítónövendékek táborozási segélyezésére fordítjuk.

A téli időszakban tartott összejöveteleinken nemcsak játszottunk, hanem dolgoztunk is. Kézimunkáztunk. A leánykák magyaros motívumokkal díszített egyszerű terítőket, erszényeket, stb. készítettek. Saját szórakoztatásunkra és lelkünk nemesítésére magyar dalokat tanultunk és énekeltünk. Így akartuk a magyar dalt jobban megkedveltetni. Meséltünk is. Ezzel a gyermekek képzeletét foglalkoztattuk és fejlesztettük. Azzal, hogy a gyermekek is meséltek, a kifejezésbeli ügyességük és az előadó készségük tökéletesedett.

Tavasszal jó időben összejöveteleinket a szabadban tartottuk. Kirándultunk a közeli Sashegyre. Az volt a célunk, hogy a természet-szeretetet erősítsük a gyermekek lelkében. Itt a gyerekek szabadon játszhattak. Testet-lelket üdítő és építő örömteljes délutánok voltak ezek.

Zárógyűlésünket 1931. június 12-én tartottuk.

Az ifjúsági Vöröskereszt-csoport tanárelnöke dr. Frank Antal, ifjúsági vezetője Chmel József V. éves növendék, ifjúsági segédvezetők Kern Sándor és Mészáros Árpád V. éves növendékek. A gyűléseken résztvett Zsohár Gyula IV. éves növendék.

IX.

Tanítás.

A tanítás teljesen a tanítóképző-intézeti tanterv és utasítás, valamint a népiskolai tanterv szerint folyt. A szakképzés határozottabb kiemelkedése meglátszik a növendékek pedagógiai gondolkodásán.

Nagy gondot fordítottunk arra, hogy növendékeinknek a német és a tót nyelvben, továbbá zenében alkalmat nyujtsunk alaposabb elmélyedésre. Ezt a célt szolgálta a német és tót fakultatív óra és a fakultatív zeneóra.

Az év folyamán összesen 13 tanári gyűlést tartottunk, 11 rendeset és 2 rendkívülit.

Tanártestületünk az elmúlt évben több — tartalmilag összefüggő — módszeres értekezletet tartott. A tartalmi összefüggést az egységes probléma (a továbbképzésre való nevelés) adta meg, amelyet az igazgatóhelyettes terjesztett a tanártestület elé. Az előterjesztés alapján a tanártestület a következőket határozta:

1. Minden tanár tanulmányozza tantárgyát abból a szempontból, mennyiben lehetne azt még fokozottabban a kutató öntevékeny-ség szolgálatába állítani.

2. A tanári testület arra törekszik, hogy a növendékekben minden lehető módon szellemi éhséget teremtsen.

3. Az osztályfőnökök kísérik figyelemmel növendékeiket abból a szempontból, kik ott az önzők, ingadozók, megbízhatatlanok stb. s ezeket külön gondozásban részesítsék.

4. A továbbművelés szempontjából fokozott gondot fordítunk a kiesi tanítói egyéni könyvtárak alapjának megvetésére, a folyóiratok olvastatására, az egyes elveknek a gyakorlatba való következetes átvételére, a tanítói munka nehézségeinek bemutatására, továbbá a magyar nép és község jellemvonásainak kutatására, az idealizmus felkeltésére.

5. A kutató munkára való nevelés szempontjait figyelembe kell venni az ifjúsági könyvtárak szervezésében.

Határozatunk keresztülvételére, azaz annak a megvilágítására, hogyan lehetne a különböző tantárgyakat a továbbképzés szolgálatába állítani, a tanártestület az előadó javaslata alapján a következő szempontokat fogadta el:

1. A források alapján való önálló dolgozás.
2. A szorgalom fokozott észrevétele.

3. Az önzetlen munka gyakorlása.
4. Az erkölcsi önállóság erősítése.
5. Az elégedetlenség levezetése.
6. A magam lelki életének vizsgálata mellett, a gyakorlóiskolai tanulók és embertársaim lelki életének megfigyelése.
7. A magyar nép, a magyar község testi és lelki élete.
8. A lecketanulás és a vizsgálatra való készülés átértékelése.
9. Könyvtárak szervezése és folyóiratok olvasása.
10. Az idealizmus erősítése.
11. Ifjúsági egyesületek fokozott támogatása.
12. Kiváló tanítók értékes életművének ismertetése.
13. A volt tanítványokkal való minél intenzívebb és gyakoribb érintkezés.
14. Bemutatása annak, hogyan kell valamilyen elméleti álláspontot a gyakorlati életbe átvinni.

E bevezető értekezés alapján a többi módszeres értekezleten a továbbképzésre való nevelés szempontjából tárgyaltuk a magyar nyelv és irodalom (Németh Sándor), a természetrajz és vegytan (Jaloveczky Péter), a természettan és mennyiségtan (Éber Rezső), végül a rajz és kézimunka (Tscheik Ernő) problémáit.

1. Gyakorlati kiképzés.

A gyakorlati kiképzésben a tantervi utasítások szellemében járunk el. A III. és IV. osztály növendékei a gyakorló-iskola alsó (I—IV. o.), az V. osztály növendékei pedig a gyakorló-iskola felső (III—VI. o.) tagozatában naponként váltakozva hospitáltak és — előre megadott szempontok szerint — tapasztalatokat gyűjtöttek a tanulók testi és lelki életére nézve. A IV. és V. osztály növendékei emellett figyelték a tanítói munkát és tanulmányozták az iskola berendezését és felszerelését. Az V. osztály növendékei pedig segédkeztek a rendtartásban, az iskola adminisztratív munkáiban is s ezen felül szakszerű gyermektanulmányozást, valamint módszertani szeminárium munkát is végeztek.

A IV. o. tanítási gyakorlatait dr. Frank Antal és Váradi József vezették. A mintatanításokat Drozdy Gyula mutatta be. Egy-egy növendék átlag háromszor tanított.

Az V. o. növendékei Frigyes Béla és Váradi József vezetésével végezték tanítási gyakorlataikat. A mintatanításokat Drozdy Gyula és Szalatsy Richárd mutták be. Egy-egy növendék átlag hat-szor tanított. Ezt a gyakorlatot némileg teljesebbé tették a helyettesítéskor végzett tanítások, a gyakorlóiskolai tanulók foglalkoztatása az óráközi szünetekben és a tanulmányi sétákon és kirándulásokon, valamint a gyakorló-iskolai tanulók előkészítése az iskolai ünnepeken való szereplésre.

Pedagógia kirándulások: 1930. október 10-én az áll. gyógy-pedagógiai nevelőintézetben; november 18-án Budapest székesfőváros Mária Terézia-téri népiskolájában, a Pedagógiai Szeminárium-ban és az ottani lélektani laboratóriumban; 1931 április 29-én a Vakok József Nádor kir. Intézetében és a vakok foglalkoztató intézetében; május 6-án Pest vármegye és Budapest székesfőváros iskolánkívüli népművelési bizottságánál; május 9-én Vácott a Hadiárvák m. kir. áll. bőripari szakiskolájában, a Siketnémák kir. orsz. intézetében, a siketnéma fiúk áll. foglalkoztató intézetében, a Fegyintézetben és a ref. népiskolában. A szíves fogadtatásért és a szakszerű és lelkes vezetésért e helyen is hálás köszönetet mondunk ezen intézmények vezetőinek és tisztikarának.

2. Fakultatív tárgyak.

a) A fakultatív német nyelvi gyakorlatokon

résztvettek: az I. osztályban: 11, a II. osztályban: 17, a III. osztályban: 6, a IV. osztályban: 4 és az V. osztályban 4, összesen 42 növendék.

A fakultatív német órák célja a német nyelv alaposabb elsajátítása főleg azok számára, akik német tannyelvű iskolák számára szóló képesítést akarnak szerezni. Ezt a célt nyelvtani, nyelvhelyességi és stílusgyakorlatokkal igyekeztünk elérni. A felsőbb osztályokban német irodalmi és pedagógiai olvasmányokkal fejlesztettük a német nyelvkészséget. Az V. évfolyamban átvettük a német irodalom főbb korszakait, olvastunk neveléstörténeti és módszertani műveket, foglalkoztunk a hazai németiség településtörténetével és kidolgoztunk németnyelvű tanítási tervezeteket.

A fakultatív német nyelvi órák száma minden osztályban heti két óra volt.

A fakultatív német órákat az I., III. és IV. osztályban dr. Prochaska Ferenc, a II. és V. osztályban Lux Gyula vezették.

b) A fakultatív tót nyelvyakorlat.

Pázmán Józsefnek, a Baresay-utcai áll. főgimnázium tanárának helyettesítéseképpen folyó évi március 16-tól június hó 1-ig bezárólag, vagyis az iskolaév végéig dr. Podhradszky György, a Pázmány Péter tudományegyetem közgazdasági karán felállított külügyi tanfolyam előadó-tanára vette át a tót tanfolyam vezetését. Használt tankönyv: Hulik—dr. Artbauer: Szlovák nyelvkönyv, I. rész. A tanfolyam két csoportra oszlott: kezdőkére (heti 1 óra) és haladókére (heti 2 óra). A kezdők csoportjában a következő I.—II. éves növendékek vettek részt: Balogh Béla, Bellay László, Benes Ödön, Cserny Vilmos, Hajdu László, Harrach Endre, Hobola Lajos, Horváth István, Kárpáti Rudolf, Márk Bertalan, Matúz István, Nagy József, Neduca István, Német József, Spák József és Szabó Jenő, összesen 16. Időközben kilépett: Kárpáti Rudolf, Matúz István és Német

József, maradt az év végén 13. A haladók csoportjában a következő II—III. évesek vettek részt: Barotányi Jenő, Frnya Sándor, Kaucsárik András, Loja György és Suba Vilmos, összesen 5, év végén ugyanannyi. A növendékek ambíciót és megfelelő szorgalmat tanúsítottak, úgyhogy az elért eredmény a rövid idő mellett is kielégítő volt.

Átvett tananyag a kezdők csoportjában:

Olvasmányok: Vel'ký klobuk — malá hlava, Doma — vonku, Jaké je to? Čie je to? Škola, Barvy.

Nyelvtan: a melléknév és főnév egyezése, személyes névmások, a „vagyok“ segédige ragozása, állító- és tagadó igék, a megszólítás, a birtokos névmások, a kérdő névmások, nőnemű főnevek, írás-gyakorlatok.

Átvett tananyag a haladók csoportjában: Olvasmányok: Napadlo snehu, Z čoho je čo? Svätý Mikuláš, Chyby, Do sta, Odčítanie, Kupee, Príslovia.

Nyelvtan: A tőhangzó rövidítése, előljáró szócskák, a többes számú birtokos eset, a genitívus partitívus, a tőszámnevek, a számnevek birtokos esete, összeadás, kivonás, fordítás magyarból tótra.

c) Fakultatív zene és egyházi ének. A növendékek a kötelező hangszerükön kívül egy másik hangszert is tanulhatnak, a III. osztól kezdve pedig a kántori teendőket is gyakorolhatják. Fakultatív zenét 24-en, egyházi zenét 40-en tanultak. Ezeknek a rendkívüli tárgyaknak a tanulásáért havi 1, illetőleg 2 P-t fizettek a növendékek, mely összeg a hangszerek karbantartására és a zenei könyvtár gyarapítására szolgál.

3. Írásbeli dolgozatok.

a) Magyar nyelvi dolgozatok.

I. osztály.

Iskolai dolgozatok. 1. Első nap az új iskolában. 2. Mit csinálhatnak most otthon? 3. Valamely kedves tárgy leírása. (Pl. Az én tolltartóm. Az én zsebóráim stb.) 4. Temetőben. 5. Hogyan kerültem az iskolába? Elbeszéli egy zsemlye. 6. Elvesztettem valamit. 7. Valamely megfigyelt jelenség leírása. (Pl. Tűz a faluban. Veszélyes fürdés stb.) 8. Az én karácsonyom. 9. Órák közben. 10. Legkedvesebb téli mulatságom. 11. Mulatnak a bogarak. (Képről.) 12. A mi kutyánk (cicánk, kakasunk stb.). 13. Mit álmódott a hóvirág? 14. A mi utcánk. 15. Virágoznak a fák. 16. A méhecske kalandjai. *Házi dolgozatok.* 1. Két ifjú története. (Szilágyi és Hajmási c. néballada alapján.) 2. Mit tehetek hazánk gazdasági helyzetének megjavítása érdekében? 3. Az én szüleim. 4. Amikor én még nyírfa voltam . . . Elbeszéli egy nyírfaseprő. 5. Az én otthonom. 6. Új osztálytársaim (Levél egy volt osztálytársamhoz.) 7. Baleset ért.

8. Valamely jelenség rajza. (A húsvéti ünnepkörből. P. Nagypénteken. Feltámadás stb.) 9. Az idei olvasmányaim közül melyik tetszett nekem legjobban?

II. osztály.

1. A Kamara-erdőben (isk.). 2. A legutóbbi nagyvakáció története (házi). 3. Talajforgatás gazdasági kertünkben (isk.). I. cs. 4. a) Őszi hangulat Budán (isk.). II. cs. 4. b) Elváltam az ujjam, jaj de fáj... (isk.). 5. Szép Ilonka Buda várában (házi). 6. Legnehezebb tanítási napom (isk.). I. cs. 7. a) Krajeárból lesz a forint (isk.). II. cs. 7. b) Sok kicsi sokra megy (isk.). 8. Mit tudok a „Magyar Hét“-ről? (házi). 9. Zrinyi Miklós hősi halála. (Képleírás, isk.). 10. Intézetünk leírása (házi). 11. Karácsonyestém (isk.). 12. Az én édesatyám (isk.). 13. Családom története (házi). 14. Robinson Crusoe története (isk.). 15. Verőfényes téli napokon... (isk.). 16. Első oktató-lfímünk az Alkotás-mozgóban (házi). 17. Intézetünk ifjúsági egyesületeiről (isk.). 18. A Szépművészeti Múzeum egy művészi képéről (isk.). 19. A reneszánsz-művészet emlékei a Szépművészeti Múzeumban (házi). 20. Elképzelt utazásom Ausztráliába (isk.). 21. Alkalmi beszéd (házi). 22. Itt a tavasz, itt van újra... (isk.). 23. Madarak és fák napján (házi). 24. Vakációs terveim (isk.). Közéleti fogalmazványok (folyamodvány, jegyzőkönyv stb.)

III. osztály.

Iskolai dolgozatok: 1. Mi szépet láttam a nyáron? 2. „Ábrándozás az élet megrontója“. 3. Vihar előtt (képről). 4. A magyar és török sereg összehasonlítása. (A „Szigeti veszedelem“ alapján.)

Házi dolgozatok: 1. A Magyar Hét. 2. Szabadon választott költemény ismertetése. 3. Budapest valamely megszéplített nevezetessége. 4. Arany balladahősei. 5. Valamely regény- v. drámai hős jellemzése.

IV. osztály.

Iskolai dolgozatok: 1. Ezer esztendeje annak... 2. Száll a madár, száll az ének... 3. Karcolatok az intézet életéből. 4. A reformáció hatása művelődésünkre. 5. Mikes Kelemen.

Házi dolgozatok: 1. Bolyongás a Kerepesi-temetőben. 2. Olvasmányainkból merített élményképek a jellemnevelés szolgálatában. 3. Szónoki beszéd. 4. Vándorbottal a halhatatlanság felé.

V. osztály.

Iskolai dolgozatok: 1. Temetés. 2. Költeménytárgyalás. 3. A szerelem és szabadság Petőfi költészetében. 4. Arany János lelki élete.

Házi dolgozatok: 1. Vörösmarty nőalakjai. 2. A romanticizmus hatása a reformtörekvésekre. 3. Szónoki beszéd. 4. Ezeréves multunk a magyar költészet tükrében.

b) *Német nyelvi dolgozatok.*

I. osztály.

1. Der Lehrer. 2. Der Körper. 3. Die Kleidung. 4. Das Jahr. 5. Unser Elternhaus. 6. Die Mahlzeiten. 7. Zwei Gedichte. 8. Kirchliche Feste. 9. Unsere Schule.

II. osztály.

1. Unser Dorf. 2. Paul besucht seinen Onkel. 3. Den Söhnen des Vaterlandes. 4. Ein Brief. 5. Kind und Apfel. 6. Die Lorelei. 7. Münchhausen, der Wunderarzt. 8. Schlaraffenland. 9. Was die Tiere im Frühling erzählen.

III. osztály.

1. Ungarn. 2. Eine Geographiestunde. 3. Eine Reise nach Deutschland. 4. Der Sänger. 5. Budapest. 6. Ein Brief aus Berlin. 7. Mignon. 8. Des Knaben Berglied. 9. Das Schuljahr.

IV. osztály.

1. Die drei Zigeuner. 2. Heinrich Heine. 3. Gräfin Therese Brunswick. 4. Till Eulenspiegel. 5. Doktor Faust. 6. Der Tatarensturm. 7. Michael Hohlhaas. 8. Edler Entschluss. 9. G. E. Lessing.

V. osztály.

1. Inhalt des Gedichtes Hermann und Dorothea. 2. Inhalt des ersten und zweiten Gesanges. 3. Aus dem Inhalte des Gedichtes Hermann und Dorothea. 4. Aus dem vierten Gesang. 5. Freier Aufsatz. 6. Inhalt des fünften und sechsten Gesanges. 7. Friedrich Paulsen und Georg Kerschensteiner. 8. Freier Aufsatz.

c) *Mennyiségtani dolgozatok.*

I. osztály.

Algebrai alaplételek, a közönséges számtan gyakorlati és időszerű alkalmazásai és mértani alapfogalmak, alapszerkesztések.

II. osztály.

A gyökvonásra, logaritmusra, negatív hatványkitevőkre vonatkozó példák, másodfokú függvények, egyenletek, mértani szerkesztési, számítási feladatok, bizonyítások az összeillőség, kerületszámítás, körszámítás köréből.

III. osztály.

Kereskedelmi számtan és arányossági geometriai feladatok, Pythagoras tétele.

IV. osztály.

Számtani, mértani sorok, politikai számtan, felület és köbtartalom számítások.

V. osztály.

Az alsó évfolyamok anyagának példái.

4. Kirándulások.

Ebben az évben is megvalósítottuk a kirándulásokra vonatkozó tervünket. Hogy a kisebb kirándulások növekvő száma minél kevésbé zavarja a rendes iskolai munkát, elhatároztuk, hogy a jövő évtől kezdve a különböző évfolyamoknak egy óra eső kirándulásait — a lehetőség szerint — egy napra tesszük.

Ebben az évben Sopronba rendeztünk nagyobb kirándulást, amelyről Mesterházy Jenő tanár a következőkben számol be.

Intézetünk már a múltban is tisztában volt a kirándulások nagy jelentőségével úgy az értelmi, mint az esztétikai nevelés szempontjából. Amikor csak alkalmunk volt rá, felkerestük növendékeinkkel azokat a helyeket, melyek akár természeti, akár művészi szépségeket vagy egyéb tanulságokat egyesítenek magukban. Ilyen helyek bőséggel vannak fővárosunkban és közeli környékén; de ezek mellett nem hanyagolhatók el hazánk távolabbi vidékei és tipikus tájai, melyek megtekintése a földrajzi tanulmányok egyik legkitűnőbb megerősítője, eszköze. — Ennek érdekében minden évben igyekszünk egy ú. n. nagyobb kirándulást megszervezni, mely legalább három-négynapos. Sajnos, ezen igyekezetnek erős akadályozói azok a szerény anyagi körülmények, melyek intézetünk növendékeinek túlnyomó részét még a legszükségesebbek megszerzésében is próbára teszik. Nehéz tehát nálunk nagyobb kirándulást szervezni, bármily szerényre is tervezzük annak költségeit.

Az 1929/30. tanév folyamán egy ilyenre irányuló kísérlet nem sikerült és a mostani tanév folyamán is csak 21 növendék vállalkozott arra, hogy a négynapos kirándulás fejenkénti költségeit igyekszik előteremteni. Annak összege pedig minimálisan 20 pengőben volt megállapítva. — A kirándulás célja *Sopron* volt, megeseonkított hazánk nyugati határszéle, tehát meglehetősen távoli pont fővárosunktól. A befizetendő összegnek a felét jóformán az utazás költségei igényelték, tehát a megélhetésre és szállásra csupán 10 pengőt terveztünk.

A 21 jelentkező közül kettő az utolsó napokban elmaradt, ketten pedig csak a költségek felét tudták befizetni. Így 19-en indultak pünkösd vasárnapján, hogy a tanulmányi időből is lehetőleg minél kevesebbet mulasszon a kis társaság.

Szerény anyagi lehetőségeink csak a személyvonaton való utazást tették lehetővé. De így is hamar elmúlt az a hét óra, mely utunk első állomásától, a *Legnagyobb Magyar* porait magába fogadó Nagycenktől elválasztott. Széchenyiről való megemlékezésünket — sírjához való zarándoklásunkon kívül — azzal tettük még maradandóbbá, hogy felolvastuk azt a magasztos tartalmú levelét, melyet a cenki polgártársakhoz „*hőn szeretett egykori jobbággyaihoz*“ intézett, mikor új templomuk felépítése tárgyában segedelemért hozzája fordultak. Láttuk ezt a templomot, a szent hamvakat takaró egyszerű kripta-sírt, ereklyeládát, kastélyt és hársfasort, melyek oly sokat látták boldog családja körében a Legnagyobb Magyart.

Mintegy három és félórai időzés után folytattuk utunkat Sopron felé, hova este 8 óra felé érkeztünk. Szállásunk az iparostanoné iskolában berendezett diákszálló volt, hol három éjszakát töltöttünk el kényelemben, tisztaságban. Mindezért pedig fizettünk fejenként 1—1 pengőt, azt is a takarításért és a fehérnemű tisztántartásáért. A majdnem ingyenes szállás magyarázza meg, miként tudtunk egy négynapos kirándulás résztvevőinek 10 pengőért szállást és ellátást biztosítani. Csak a legnagyobb elismeréssel emlékezhetünk meg ezzel kapcsolatban Sopron városáról, mely lehetővé teszi a diákságnak (még a külföldieknek is), hogy jóformán ingyen lakhassanak abban a városban, mely értékes műemlékei révén, szép fekvésével, remek környezetével feledhetetlen emlékeket nyújt látogatóinak.

A város tüzetes megtekintését pünkösöd hétfőjén kezdtük előre kidolgozott program alapján, melynek végrehajtását soproni testvér-intézetünk, az ág. evang. tanítóképző-intézet lelkes tanárai, *vitéz Lenky* és mellette *Rozsonday K.* biztosították. A Sopront uráló öreg, 61 m. magas *városháztorony* felé igyekeztünk, hogy elsősorban tájékozódjunk és összképet nyerjünk a leghűségesebb városról, az 1923 óta törvényhozásilag is felmagasztalt „*Civitas fidelissima*“-ról. Útközben betértünk az ódon *Szentlélek-templomba*, melynek értékét különösen *Dorffmeister István* freskóképei emelik. Az osztrák születésű, 18. századbéli festő 35 éves korában Sopronba került és 33 év múlva bekövetkezett haláláig Sopron volt az állandó lakóhelye. A kiváló *Maulpertsch* mellett *Dorffmeister* a 18. századbéli magyarországi festészetnek legtermékenyebb és egyik legderekabb mestere, kitől sok szép falfestményt láthattunk soproni tartózkodásunk alatt. Legszebb volt a *Zichy—Meskó-palota* dísztermének festett mennyezete. Ebben a palotában különben a barokk szobrászatnak, vasművességnek és fafaragászatnak számos szép emlékét is élvezhettük.

A várostoronyból leszállva, végigjártuk a remek Városház-tér régi házainak udvarait, a francia gótika pompás jellegét megőrzött bencés „*Kecske-templom*“ belsejét és a hozzája épült elhanyagolt, üresen álló „*káptalan-házat*“ (az eredeti kisebb templomot), mely a román stílus legrégebb emléke Sopronban. Megbámultuk e térről nyíló keskeny, szebbnél-szebb barokk házakkal és palotácskákkal

ékes *Templom-, Fegyvertár-, Kolostor-, Új-utcákat*. A remekhatású *Szt. György-utcát*, benne a régi házakat; közöttük a káptalani házat, melynek a jezsuiták idejéből származó hosszú földszintes stukkódíszes helyisége most pókhálós fáskamrákká van felosztva... Ebben az utcában láttuk a *hg Eggenberger-féle épületet*, melynek reneszánsz-udvarán még ma is ott a szépművű kőszószék, melyből a protestáns prédikátorok hirdették egykoron Isten ígését, mikor templomaikból kiüldözték őket. Elsétáltunk a *városi múzeum* pompás épületébe, melynek előcsarnoka, 10 földszintes terme, lépcsőháza, folyosói, négy, teljesen felszerelt, régi műhelyt bemutató alagsora, első emeletén lévő három néprajzi szobája — értékesebbnél értékesebb anyaggal van megtöltve és a legmintaszerűbben elrendezve. Kertjében pedig mi is tanulmányozhattuk a felosztott régi evangélikus temető itt felállított gazdagművű síremlékeit, melyek egyikének barokk formáját és d'ízeit láttuk felhasználva a várostorony átjáróján elhelyezett „*Hűség-kapun*“.

A délutáni rekkenő melegben kigyalogoltunk a Fertő partjához már közel eső *Fertőrákos* községbe, melynek 1682 óta üzemben tartott hatalmas kőbányája kárpótolt bennünket fáradtságunkért. A hatalmas, valóban gigantikus méretek feledhetetlen benyomást tettek mindnyájunkra. A lajtamészko jellemző kövületeinek az emlékeivel megrakodva és egy kis falutanulmány után kellemes erdei úton igyekeztünk a Soprontól egy órányira eső *Nagytómalomhoz*, hol Sopron modern strandfürdője és a csónakázás örömei minket is elszórakoztattak. Este 9 óra lehetett, mikor leülhettünk barátságos kinézésű, boltozatos étkezőhelyiségünk asztalaihoz, hogy elfogyassuk a bőséges és kitűnően elkészített vacsoránkat.

Másnap reggel elhaladtunk a remekművű, barokkdíszű kis *Szentmihály-utcai házak* mellett a *Szt. Mihályról elnevezett plébániatemplomba*, mely a Keeske-templom mellett valóságos gyöngye a franciás gótikának. Különösen kedvesen jellemzője ennek is a toronysisak kétharmad magasságában körülfutó bájos kőerkélyzet, melyet finoman kidolgozott gyámkövek tartanak. Megnéztük a templom mellett emelkedő, szintén a 13. századból eredő nyolcszögű *Szt. Jakab-kápolnát*; a pompás fekvésű *új temetőt*; Sopron legrégibb (1214-ben épült) és legszebb mennyezetű *Szt. János-templomát*. Közben már vártak bennünket a *Storn-házban*, hol a tulajdonos személyesen kalauzolta kis csapatunkat nyolcszobás magángyűjteményében, mely reneszánsz- és barokk-kori bútoraival, szönyegeivel, emléktárgyaival fejedelmi látványt nyújt a látogatóknak. Végtelenül tanulságos volt útunk a gazdag és nevezetes *városi levéltárban*, hol a főlevéltáros, *vitéz dr. Hány Jenő* barátunk valóságos előadást tartott növendékeinknek, kapcsolatban a bemutatott oklevelekkel, melyek legrégibbe időrendben az ötvenedik hazánk összes oklevelei között. Láttuk a szerényebb anyagú, de annál díszesebben elhelyezett *vármegyei levéltárat* is, melynek vezetője szintén a legnagyobb készséggel és kedvességgel vezette társaságunkat.

Megtekintettük testvérintézetünket, az *ev. tanítóképzőt, Sopron szép parkjait* és próbáltuk felfokozni erőnket, hogy délután igénybe vegyük a brennbergi bányaigazgatóság már korábban ki-
eszközölt engedélyét a bányaművek megszemlélésére. A nagy meleg azonban visszariasztott a tekintélyes úttól. Különben is másnap reggel 5-kor indult a vonatunk hazafelé. Ilyen nagyobb teljesí-
ményre nem vállalkozhattunk. Ehelyett a *Panoráma-úton* kísértáltunk a *Lóverek* szép villái közé és onnan gyönyörködve a szépfekvésű vá-
rosban, összegeztük azt a sok szépséget, értéket, amit közlrol, távol-
ról megnéztünk. Méltattuk Sopron multját (kezdve a *purgstalli-telep-
től*), jelentőségét, mostani nehéz helyzetét és megfogadtuk, hogy en-
nek a remek városnak szépségeit, a hazához való hűségét, nagyra-
hivatottságát szerény erőnkhez mérten mi is hirdetjük.

Kirándulásunk negyedik napjának reggelén, fél 8 órakor, már Győrben voltunk. Amilyen szeretettel állottak rendelkezésünkre a soproni tanítóképző tanárai (különösen vitéz Lenky), olyan meleg-
séggel fogadtak és vezettek bennünket a r. kat. testvérintézet fiatal tanárai: a *Polesinszky-testvérek*, dr. *Szólás Rezső* és a fáradhatatlan, kedves igazgató: *Jakab Ferenc*. Csak délután két óráig időz-
hettünk Győrben, de ez a félnap az ő buzgólkodásuk révén kifogy-
hatatlan emlékekkel teltett meg mindnyájunkat.

Első utunk az állomástól alig néhány lépésnyire lévő szép *városházára*, majd a *Bisinger-sétányon* keresztül Győr legforgalma-
sabb útjára, a *Baross-utcára* vezetett. Megnéztük a pompáshatású *Erzsébet-tér* régi, szép házait és a karmeliták karesú, belül ékes ké-
pekkel (*M. Altomonte*-től díszített templomát). Átsétáltunk a Rába-
szigetén lévő szép *Sétatér* déli és északi végére, majd a belváros jel-
legzetes kis megtört (*Sarkantyú-köz, Lépcső-köz*) utcáin keresztül
eljutottunk Győr szerény emelkedésű legmagasabb pontjára, a *Káptalan-dombra*. Itt szebbnél-szebb látnivalókat nyújtott az ősi, sok re-
nováláson keresztülment *székesegyház*, melynek különösen freskói
(az igen termékeny bécsi *Maulpertsch A. F.*-től), ón-dombormű-
ves oltárai (*Donner R.* tanítványától, *Müller*-től) tűntek fel. De leg-
nagyobb hatást tett mindnyájunkra a székesegyház déli oldalával
összefüggő gótikus *Héderváry-kápolna* megbecsülhetetlen kincse, a
*Szt. László királyunk teljes ereklyéjét tartalmazó aranyozott ezüst
és zománcolt herma*, mely a magyar ötvösművészetnek egyik leg-
esodásabb büszkesége.

Láttuk a *püspökvár* szép lépcsőházát, régi csúcsíves kápolnáját,
festői kertjét, honnan jól megfigyelhettük a serényen épülő Duna-
fürdőt, a mosoni Dunán átvezető új hidat (melyen később mi is át-
gyalogoltunk). Majd a *Széchenyi-tér* felé haladva, élveztük a szép
barokk-alkotások végeláthatatlan sorozatát; az *Apáca-utca* végéből
a kb. 8 m magas, vasráccsal körülvett *frigyszekrényt*, a remek *Apát-
úr-házat*, a „vastuskós“ *házat*, régi *városházat*, magyar *ispitát*,
megyeházát, a *Józsa-féle* korabarokk, szép erkéllyel és hatalmas at-

laszokkal díszes házat. Közben meglátogattuk kalauzaink szerény, de jól felszerelt intézetét, hogy aztán folytassuk a néznivalókat Győr legszebb és legmegragadóbb templomával, a *bencés-templommal*. A bécsi *Troger* főoltárképe és freskói, a pompás szószék, faragott padok és stukkó-díszek felejthetlenné teszik e templomot a szemlélőnek. Vele szemben a Széchenyi-téren (Szt. György győri püspök, majd később esztergomi érsekről elnevezve) állította fel Kolonits Lipót a szép, barokkművű *Mária-szobrot*. Ezen a téren van a győri *Vigadó-épület*. Itt költöttük el szerényen induló ebédünket, melyet a szeretetreméltó Jakab igazgató fiaink nagy örömeire hűsítő italokkal és fagyalttal toldott meg.

Szinte nehéz is volt megválni a szép várostól, hol oly sokat látunk, aránylag rövid idő alatt, kedves kalauzaink fáradhatatlansága mellett, kik még a vasúti állomásra is kikísértek. Nagy örömünkre itt még az áll. tanítónőképzőint. képviselőivel is találkozhattunk és így élénk beszélgetések közben telt el az a jó negyedóra, ami az indulástól még elválasztott bennünket. A majdnem ötórás út, mely otthonunktól még elválasztott, bőséges alkalmat nyújtott a Győrben látottak megbeszélésén kívül arra is, hogy méltassuk ennek az 50.000 lakoson felüli városnak ipari, kereskedelmi jelentőségét, melynek révén a művelt Dunántúl első és legforgalmasabb városává küzdötte fel magát.

Felejthetetlenül szép és tartalmas emlékekkel megrakodva vettük vissza *Jaloveczky* kartársammal intézetünkbe a kisdéd csapatot, melynek minden egyes tagja lelkesen fogadta magába a négynapos út sok tanulságát és méltán sajnálkozhattunk, hogy többen nem vehettek részt ebben a mindenképpen értékes kirándulásban. Ennek nem egészen rövid beszámolójával két elsőrendű dunántúli város méltán dícsérendő értékeire akarom azok figyelmét felhívni, kiknek még nem volt módjukban e városokat megnézni, hogy pótolják mielőbb ilyirányú mulasztásukat és ne riadjanak vissza költségektől, melyek, amint láthatjuk, leszoríthatók a minimumra. Akik pedig részt vettek ezen a kiránduláson, azok a beszámolóban lássák összegezve mindazt, ami nekünk négy napon keresztül sok örömet, gyönyörűséget és tanulságot szerzett.

X.

Egészségi állapot.

Dr. Vladár Márton intézeti orvos jelentése az 1930/31. tanévről.

A tanév elején megvizsgáltam 36 tanulót, akik az I. évfolyamra jelentkeztek. Megvizsgáltam ugyanekkor azokat is, akik más intézetekből léptek át hozzánk. Az internátus tanulói a lefolyt tanévben sokat betegeskedtek. Ilyen tömeg-megbetegedés eddig sohasem for-

dult elő. 124 fekvőbetegünk, s betegszobánk állandóan el volt foglalva, sőt február havában a hálósobákban is voltak betegeink. Február 26-án egyszerre 14 tanulónk jelentett beteget. A tömeges megbetegedést *influenza* okozta, mely a székesfővárosban is járványszerűen lépett fel. Az influenzás betegség általában igen enyhe alakban jelentkezett, s legtöbb tanulónk 4—5 nap alatt felgyógyult betegségéből. Egynéhánynál azonban vehemensebb légzőszervi hurut társult az alapbetegséghez, s így ezek felépülése elhúzódott. Még június elsején is 3 tanulónk kapta meg az influenzát. A 118 influenzás betegen kívül, kettőnek volt izületi csúza, egynek mandulatályogja, kettőnek fogmeder-genyessedése, kettőnek gyomorhurutja, egy tanulónk pedig orrsövény-elgörbülés miatt megoperáltatta magát.

Lakásomon 56 járóbetegnek rendeltem.

Halálesetünk egy volt. Meskó Jenő, aki már régebben kimaradt betegségé miatt, az ősszel Pakson meghalt.

XI.

Tanítóképesítés.

A tanítóképesítő vizsgálat elnöke decemberben Molnár Oszkár tanítóképző-intézeti igazgató, júniusban pedig dr. Nevelős Gyula miniszteri tanácsos volt, akik meleg szeretettel vezették a vizsgálatokat.

Az egyházak részéről dr. Koudela Géza, dr. Halász György, dr. Gaudy László és dr. Haypál Béla küldettek ki vizsgálatainkra.

A vallás- és közokt. miniszter úr 1930. évi november hó 21-én 840-05-464/1930. sz. alatt kelt rendelete szerint az áll. tanítóképző-intézetek közül 1930 december havában csak a budapesti áll. tanítóképző-intézetben tartattak meg a tanítóképesítő vizsgálatokat.

A rendelet értelmében javító tanítóképesítő vizsgálatra jelentkezett: a bajai áll. tanítóképző-intézetből 1 jelölt, a csurgói áll. tanítóképző-intézetből 7 jelölt, a kiskúnfélegyházai áll. tanítóképző-intézetből 1 jelölt, a nyiregyházi áll. tanítóképző-intézetből 6 jelölt, a pápai áll. tanítóképző-intézetből 6 jelölt, összesen 21 jelölt.

Ezek közül javító tanítóképesítő vizsgálatot tehet 1 jelölt.

Tanítói oklevelet nyertek:

1. Müller Pál, 1910. szept. 30. Murga, Tolna vm., r. k.
2. Ágoston Lajos, 1906. júl. 25. Lelle, Somogy vm., r. k.
3. Horváth Lajos, 1909. ápr. 19. Tapolca, Zala vm., r. k.
4. Markovits Géza, 1909. febr. 26. Boronka, Somogy vm., r. k.
5. Németh Károly, 1906. okt. 23. Bögöte, Vas vm., r. k.
6. Púnk Sándor, 1908. márc. 1. Zirc, Veszprém vm., r. k.

7. Takács Iván, 1910. ápr. 13. Keszthely, Fenékpusztá, Zala vm., r. k.
  8. Virág Sándor, 1910. nov. 18. Marcali, Somogy vm., r. t.
  9. Noll Béla, 1904. okt. 22. Szabadbattyán, Lajos-telep, Fejérv., r. k.
  10. Balogh Antal, 1907. máj. 18. Mérk, Szatmár vm., g. kat.
  11. Imrich Pál, 1910. júl. 13. Sajószöged, Borsod vm., g. kat.
  12. Iszáj Ferenc, 1909. szept. 25. Hajdudorog, Hajdu vm., g. kat.
  13. Kalas Zoltán, 1908. jún. 18. Monor, Pest vm., r. k.
  14. Májer Emil, 1905. okt. 11. Mérk, Szatmár vm., r. k.
  15. Paszternák Andor, 1906. okt. 12. Nyíresaholy, Szatmár vm., r. k.
  16. Békefi Imre, 1908. szept. 6. Románd, Veszprém vm., r. k.
  17. Huller József, 1907. nov. 7. Peresznye, Sopron vm., r. k.
  18. Kovács Árpád, 1909. aug. 21. Ebergőc, Sopron vm., r. k.
  19. Novacsek Béla, 1907. szept. 3. Nagyatád, Somogy vm., r. k.
  20. Simoncsics József, 1910. ápr. 12. Daruvár, Pozsega vm., r. k.
- Ezekon kívül tanítói oklevelet nyertek még:

1930. december havában:

1. Ekker László, 1909. ápr. 3. Füzérkomlós, Abauj-Torna vm., r. k.
2. Dr. Éber Zoltán, 1904. V. 27. Székelykeresztúr, Udvarhely vm., r. k.
3. Pataki Albert, 1898. szept. 1. Lázári, Szatmár vm., r. k.
4. Remenyik László, 1907. jan. 10. Tóváros, Komárom vm., r. k.

1931. június havában:

1. Andrusecz István, 1910. nov. 24. Budapest, r. k.
2. Arany Lajos, 1911. nov. 13. Váchartyán, Pest vm., ref.
3. Chmel József, 1912. jún. 14. Etes, Nógrád vm., r. k.
4. Csulik István, 1911. nov. 20. Budapest, ág. h. ev.
5. Faragó László, 1911. okt. 4. Budapest, r. k.
6. Hegedüs Béla, 1910. aug. 15. Budapest, r. k.
7. Jancsó Pál, 1911. jan. 17. Jobbágyi, Nógrád vm., r. k.
8. Kern Sándor, 1912. márc. 12. Paks, Tolna vm., r. k.
9. Kriskó Mihály, 1909. aug. 20. Mende, Pest vm., ág. h. ev.
10. Liszi Pál, 1912. jan. 1. Gyórszentmárton, Győr vm., r. k.
11. Ménési Dezső, 1910. dec. 9. Mindszent, Csongrád vm., r. k.
12. Mészáros Árpád, 1912. márc. 10. Martonvásár, Fejér vm., r. k.
13. *Molnár János, 1911. jan. 20. Macali, Somogy vm., r. k.
14. Pinkola Sebestyén, 1911. dec. 13. Pestszentlőrinc, Pest vm., r. k.
15. Pisztel Róbert, 1912. szept. 7. Gyergyóalfalu, Csik vm., r. k.
16. Révay Ferenc, 1909. nov. 2. Kispest, Pest vm., r. k.
17. Rozgonyi Imre, 1907. júl. 5. Mezőkövesd, Borsod vm., r. k.
18. Samu István, 1911. szept. 9. Budapest, r. k.
19. Sánta Károly, 1911. nov. 3. Orsova, Krassó-Szörény vm., r. k.
20. Schmidt László, 1909. febr. 18. Cinkota, Pest vm., r. k.
21. Szabó Ferenc, 1912. okt. 23. Békéscsaba, Békés vm., r. k.
22. Szamkó Alajos, 1912. aug. 20. Mátraverebély, Nógrád vm., r. k.
23. Szekeres József, 1912. márc. 14. Budapest, r. k.
24. Szojka Ferenc, 1908. nov. 16. Sós-kút, Fejér vm., r. k.

25. Szögedi József, 1911. aug. 11. Budapest, r. k.
26. Takár Béla, 1912. ápr. 19. Fiume, r. k.
27. Tari István, 1909. nov. 7. Lupény, Hunyad vm., ref.
28. Thuróczy Béla, 1911. okt. 8. Zólyom vm., r. k.
29. F. Tóth Lajos, 1909. dec. 12. Piskitelep, Hunyad vm., ref.
30. *Uherkovich Gábor, 1912. okt. 20. Dobsina, Gömör vm., r. k.
31. Völgyi Zoltán, 1910. jan. 14. Lendvakecskés, Zala vm., r. k.
32. *Walter Ferenc, 1911. ápr. 10. Kispeszt, Pest vm., r. k.
33. Waltner Pál, 1909. okt. 10. Budapest, r. k.

* Német tannyelvű iskolákra is.

Egyházi énekekre és zenére képesítést nyertek:

1. Faragó László.
2. Jancsó Pál.
3. Kriskó Mihály.
4. Liszi Pál.
5. Molnár János.
6. Samu István.
7. Szekeres József.

Tanítóképesítő vizsgálat statisztikája.

Vizsgálatra jelentkezett 40 jelölt, oklevelet nyert 33.
 Egy tárgyból javítóképesítő vizsgálatot tehet 2 jelölt.
 Két tárgyból javítóképesítő vizsgálatot tehet 4 jelölt.
 Ismétlő képesítő vizsgálatot tehet 1 jelölt.
 Németnyelvű kiegészítő vizsgálatot tett 3.
 Egyházi énekből és zenéből vizsgálatra jelentkezett 14.
 Egyházi énekből és zenéből képesítést nyert 7.

Tanítóképesítő vizsgálati tételek.

a) Neveléstudományból.

Az értelmi, erkölcsi és testi nevelés egymásra való hatásának fontossága és egymást különösen kiegészítő szerepe.

b) Magyar nyelv- és irodalomból.

Nagy költőink a népiskolában és a népművelés szolgálatában.

c) Mennyiségtanból.

1. Összeolvasztanak 50 g I-es 75 g II-es 68 g III-as finomságú aranyat és 8 g színaranyat. *a)* Mekkora a keletkezett ötvény finomsága? *b)* Mennyi rezet kell hozzáolvasztani, hogy IV-es finomságú ötvény legyen? *c)* Mennyi a belőle készült tárgy belső értéke, ha egy kg színarany ára 3850 P? Milyen árat szab meg az arany-

tárgy részére az aranyműves, ha fazonért és munkadíjúl a belső érték 16%-át számítja és nyereségül a teljes érték 22%-át veszi?

2. Egy tanító 2700 P örökségét 4%-os évi kamatláb mellett félévi tőkésítésre helyezi el. Tíz év múlva állását elvesztette s ezért pénzéből félévenként utólag 1000 P-t vesz ki. Tizenkét évig vette így ki a pénzt s azután meghalt. Mennyi pénz maradt utána?

3. Uszodát építenek. Hossza 60 m. Az egyik végén 2.5 m mély; innen 50 m hosszön egyenletesen sekélyedik 1.5 m mélységig s onnan 10 m hosszön megint egyenletesen 0.5 m mélységig. Az uszoda szélessége 33.3 m. Hány m³ víz fér az uszodába? Hány m³ cement kell a 0.5 m vastag medence építéséhez, ha a cementet 1 : 4 arányában keverik homokkal?

4. A 10 cm-es élű ólomkockából oktaédert öntenek. Mekkora az oktaéder felülete?

d) Német nyelvből (Kiegészítő képesítő vizsgálat).

1. Der Garten.
2. Unsere Schule.
3. Der Schulgarten.

XII.

Gyakorló-iskola.

1. A gyakorló-iskola tanulóinak névsora.

I. osztály:

1. Bodrogekőzy Zoltán
Buchelt Zoltán
Csáviés Éva
Frigyes Paulina
5. Horváth Dénes
Kéry Lenke
Lenz Klára
Mensáros György
Szokola Márta
10. Trettina Jenő
Zalai András
Váradi Éva

Magántanulók:

Bartók Éva
Pethes Iván
Szalatsy István

II. osztály:

1. Boronkay Attila Dénes
Buzik Ferenc
Clementis Iván
Czerman Izabella

5. Csapó Mária Magdolna
Gomperz János
Gráf Kornélia
Kecskeméthy Mária
Kéry János
10. Molnár Judit
Novakovszky László
Rozgonyi-Rösler Mária
Schmeis Livia
Szabó Klára
15. Szentpéteri Márta
Weszely Edit

Magántanulók:

Bartók Éva
Kell Marianna
Kohányi Judit

III. osztály:

1. Bácskay Éva
Binder Jenő
Clementis Zsuzsanna
Csapó Ferenc

5. Delmár Ildikó
Hary Klára
Jankovics Éva
Kanizsai Etelka
Kertész Gizella
10. Koch Márta
Lendvay Julia
Lenz József
Major Ferenc
Nemessányi Zoltán
15. Reichardt Gyula
Remsey Beatrix
Rorárius Katalin
Soltész Gyula
Szukováthy Géza
20. Zalai György

Magántanuló:

Franka Klára

IV. osztály:

1. Bergmann István
Chapó György
Czermann Gizella
Cservenka Ottó
5. Feyér Zoltán
Gyürky Antal
Hayde György
Hantal György
Homonnay Farkas
10. Kormos Jolán
Lázár Egon

- Lux Emil
Margitvalvy Géza
Mensáros Andor
15. Müek Ervin
Névery Livia
Rozgonyi-Röszler Dénes
Ruszkó István
Sabihe de Sharif
  20. Szekeres György
Tichler Mihály

Magántanuló:

Jeney Józsefné

V. osztály:

1. Geiszler Károly
Horváth József
Hibity Mihály
Kanizsai Eszter
5. Katona János
Kunzl Károly
Panovics Teréz
Soltics László

VI. osztály:

1. Blau András
Baksa László
Csiszár Ferenc
Kleuner Béla
5. Knurovszki Ferenc
Szerémi Gusztáv
Tiszka Ágoston

Gyakorló-iskolánk két tagozatú. Az egyik tagozatban az I—IV., a másikban a III—VI. osztály van. Az I—IV. tagozatot Drozdy Gyula, a III—VI-at Szalatsy Richárd vezette.

A beiratásokat június hó 28-án tartottuk. A tanítást szept. 3-án kezdtük s június hó 14-én záróvizsgálattal végeztük.

A gyakorló-iskola tanulóinak magaviselete, szorgalma, előmenetele kifogástalan volt. A tanulók egészségi viszonyai kielégítőek voltak, bár négy esetben 1—1 tanuló fertőző betegségbe esett; a mulasztások azonban a szokásos évi átlagnál nem voltak nagyobbak.

Az iskolai ünnepélyeket részint a tanítónövendékekkel közösen, részint külön tartottuk meg. Az alkohol káros hatásával január hó 31-én 1—1 órás tanítás keretében foglalkoztunk. Szülői értekezletet ősszel és tavasszal tartottunk. Az őszin a gyermeket érhető jó és rossz hatásokról, a tavaszin a gyermekhéttel kapcsolatos gyermekvédelmi kérdésekkel foglalkoztunk, a szülők élénk érdeklődésétől kísérvé. A madarak és fák napját ez évben május hó 15-én ünnepélyes keretek között tartottuk meg.

Gyakorlóiskolánkban a tanítónövendékeken kívül a tanítóképző-intézeti tanárjelöltek is tanítottak. Ezenkívül több tanító- és tanítónőképző-intézet V. éves növendékei tanáraik vezetésével fővárosi és vidéki tanítók, tanárok, sőt középiskolai igazgatók és tanárok is hospitáltak gyakorló-iskolánkban, hogy megfigyeljék az új tantervnek a gyakorlatban való keresztülvitelét.

Gyakorló-iskolánk V—VI. osztályának szegénysorsú tanulói részére ez évben is kaptunk Budapest székesfőváros tanácsától 3 öltöny ruhát, 6 pár cipőt, 1 télikabátot, 6 pár harisnyát, 2 db fehérneműt. A Kir. Magy. Egyetemi Nyomda 16 db., a Franklin Társulat pedig 5 db ingyen tankönyvvel segélyezte tanulóinkat. Végül az intézet volt növendékeinek egyesületétől kaptak gyermekeink karácsonyra kedves ajándékokat. A kegyes adakozóknak ezúton is hálás köszönetet mondunk adományaikért.

XIII.

Iskolánkívüli népművelés.

Intézetünk nagy gondot fordít a népművelés kérdéseire. Ezt 3 feladatkörben juttatjuk kifejezésre. 1. Alaposan tárgyaljuk az iskolánkívüli népművelés problémáit. 2. A lehetőség szerint minden tanításunkat átitatjuk a népművelés gondolatával. Élesen rámutatunk arra, hogy a tanítónak mind az iskolában, mind az iskolán kívül gondoznia kell a nép anyagi és szellemi szükségleteit. 3. Nemcsak elméletileg tárgyaljuk ezeket a kérdéseket, hanem a lehetőség szerint azok gyakorlati keresztülvitelét is megmutatjuk. Ezt a célt szolgálta egyrészt az intézetben tartott előadássorozat, másrészt az analfabéta-tanfolyam.

a) Az intézetben tartott előadások tárgyai és időrendje.

1930. XI. 17. *Dr. Frank Antal*: Hamburg.

XII. 2. *Németh Sándor*: Az édesanya a költészet tükrében.

XII. 15. *Pekete József*: A megelégedés alapjai Széchenyi tanításai szerint.

1931. I. 12. *Mesterházy Jenő*: Buda műemlékei (40 vetített képpel).

I. 26. *Jaloveczky Péter*: A láthatatlan világ.

II. 9. *Nagy Ferenc*: A halál a költészetben.

II. 23. *Dr. Lócza Lajos*: Newyorktól Csikágóig.

III. 9. *Balázs Béla*: Budapest környékének népműveltsége.

III. 23. *Lux Gyula*: A modern német irodalom.

IV. 13. *Dr. Gyürky Tibor*: Az iskoláskor egészségügyi problémái.

b) *Analfabéta tanfolyam.*

Az iskolánkívüli népművelés munkáját ez évben az analfabétákra is kiterjesztettük. A Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága közreműködésével rendeztük az analfabéta tanfolyamot, amely szeptember hó 30-tól február hó 12-ig tartott s amelynek felügyelője dr. Frank Antal, az intézet h. igazgatója, vezetője és oktatója pedig Szalatsy Richárd gyak.-isk. tanító volt. A tanításokat hetenként három nap este fél 8 órától fél 10-ig tartottuk. A tanfolyamra 9 férfi és 24 nő, összesen 33 hallgató iratkozott be, akik közül azonban — kenyérkereseti és egyéb okokból — a tanfolyam berekesztése előtt kimaradt 4 férfi és 11 nő, összesen 15 hallgató. Így a tanfolyamot 5 férfi és 13 nő, összesen 18 hallgató végezte el, akik közül 5 férfi és 12 nő, összesen 17 hallgató tanult meg írni, olvasni és számolni.

A tanfolyamot főként azért rendeztük, hogy tanítónövendékeink ezirányú gyakorlati kiképzését is szolgáljuk, amit teljes mértékben sikerült is elérnünk, mert a növendékek igen nagy érdeklődéssel kísérték a tanfolyam munkáját, amiben tevékeny részt is vettek. Bár nem volt kötelező, mégis rendszeresen hospitáltak a tanításokon, sőt tanítottak is.

A tanfolyam sikere tehát nemesak az volt, hogy 17 analfabéta sajátította el az elemi ismereteket, hanem az is, hogy növendékeink gyakorlatilag is megismerték a népművelés ezirányú munkáját.

XIV.

Apponyi Kollégium.

Ebben az iskolai évben már csak zene- és rajzszakos jelöltek maradtak Budapesten, a többiek Szegeden folytatják tanulmányaikat.

A beltagok intézetünk egyik szobájában laktak és a köztartás asztalánál étkeztek.

A Kollégium szakvezető tanárai 1930/31. évben a következők voltak:

1. Baránszki E. László (rajzpedagógia).
2. Dr. Frank Antal (iskolaszervezetten, igazgatói teendők).
3. Dr. Gyulai Ágost (német).
4. Hoffmann Rudolf (hegedű).
5. Dr. Kádár Levente (közgazdaságtan).
6. Sztankó Béla (zenepedagógia).
7. Zalánfi Aladár (orgona).

A Kollégium tagjai és didaktikai gyakorlataik.

Sorszám	N é v	Szaktárgy	Év- folyam	Vezető tanár	Jegyzet	
1.	Kerekes György	rajz	I.	Tscheik Ernő	beltag	
2.	Lux Mihály	„	I.	„	„	
3.	Nagy Zoltán	„	I.	„	kültag	
4.	Ujvári Béla	„	I.	„	„	
5.	Wessel Imre	„	I.	„	„	Kimaradt 1930. X/15
6.	Pálos Marcell	ének, zene	I.	Kishonti Barra	„	
7.	Viski János	„	I.	„	„	Egész évi szabadságot kapott.
8.	Barenyi Margit Kornélia .	„	II.	„	„	
9.	Csorda Róza Romána . . .	„	II.	„	„	
10.	Faragó Kálmán	„	II.	„	„	
11.	Kopecky Alajos	„	II.	„	„	

A gyakorló-iskolai tanulók statisztikai adatai.

O s z t á l y	Beiratkozott		Kimaradt		Vizsgát tett		Nem szerint				Előmenetel szerint				Vallás szerint				Anyanyelv szerint		A szülők foglalkozása szerint						
	13		1		12		fiú		leány		kitűnő	jéles	jó	elégésses	nem osztályozható	róm. kat.	ref.	ág. h. ev.	izr.	mohamedán	magyar		tisztviselő	katona	iparos, kereskedő	tanár, tanító	más
I.	13	1	12	1	6	6	8	3	1	—	—	10	1	1	—	—	—	—	—	12	7	3	1	1	—	—	
II.	16	—	16	—	6	10	10	3	3	—	—	9	6	1	—	—	—	—	—	16	11	3	1	1	—	—	
III.	20	—	20	—	9	11	12	4	4	—	—	14	5	1	—	—	—	—	—	20	11	3	1	2	3	3	
IV.	26	5	21	17	4	15	15	6	—	—	—	14	1	5	1	—	—	1	—	21	14	1	1	2	3	3	
V.	8	—	8	6	2	2	2	1	2	3	—	6	2	—	—	—	—	—	—	8	—	—	3	—	5	5	
VI.	8	2	6	6	—	—	2	2	1	1	—	4	1	—	—	—	1	—	—	6	1	—	2	—	3	3	

XV.

Tanítói továbbképző tanfolyam.

A VKM az 1925-ben kiadott népiskolai tanterv keresztülvitele s az ennek nyomába lépő módszerjavító törekvések terjesztése céljából 1930. év nyarán két továbbképző-tanfolyamot rendezett. Egyet intézetünkben, a másikat Egerben.

A tanfolyamok vezetésével a VKM dr. Frank Antal igazgatóhelyettest, az előadói teendők ellátásával őt és Drozdy Gyula gyakorlóiskolai tanítót (Egerben Trajtler Géza gyakorlóiskolai tanítót is) bízta meg.

A budapesti tanfolyam előadóképző-tanfolyam volt, amelyre azok vétettek fel, akik a pedagógiai szemináriumokban kiténtek. Számuk kb. 80. (Az egri tanfolyam hallgatóinak száma — a tanfolyam végén — megközelítette a 300-at.)

Az intézetünkben tartott tanfolyam órarendje a következő:

HÉTFŐ. (VII. 7.)

8—9. Dr. Frank Antal: Mire van szüksége a mai népiskolának? Szabadság és fegyelem a népiskolában.

9—10. Drozdy Gyula: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanításának módja. Tanítási típusok az egyes osztályok anyagából.

10—11. Drozdy Gyula: Két bemutató tanítás a beszéd- és értelemgyakorlatok köréből.

11—12. A hallgatók tanításai.

12—1. A tanítások megbeszélése.

1—2. Pedagógiai beszélgetés.

KEDD. (VII. 8.)

7—8. Dr. Frank Antal: A kultúrjavak egysége a tanításban. (Gesamtunterricht.) A sugalmazással való nevelés.

8—9. Drozdy Gyula: Az olvasmány- és költeménytárgyalás módja. Tanítási típusok az egyes osztályok anyagából.

9—10. Drozdy Gyula: Két bemutató tanítás az olvasmány- és költeménytárgyalásból.

10—11. A hallgatók tanításai.

11—12. A tanítások megbeszélése.

12—1. Pedagógiai beszélgetés.

SZERDA. (VII. 8.)

7—8. Dr. Frank Antal: A felelősségre és az erkölcsi bátorságra való nevelés.

8—9. Drozdy Gyula: A fogalmazás tanításának módja. Tanítási típusok az egyes osztályok anyagából.

9—10. Drozdy Gyula: Két bemutató tanítás a fogalmazás köréből.

10—11. A hallgatók tanításai.

11—12. A tanítások megbeszélése. Pedagógiai beszélgetés. Dél-táni kirándulás.

CSÜTÖRTÖK. (VII. 10.)

7—8. Dr. *Frank Antal*: Korunk pedagógiai irányai (különös tekintettel a népiskolai vonatkozásokra).

8—9. *Drozdy Gyula*: A nyelvi magyarázatok tanításának módja.

9—10. *Drozdy Gyula*: Két bemutató tanítás a nyelvi magyarázatokból.

10—11. A hallgatók tanításai.

11—12. A tanítások megbeszélése.

12—1. Pedagógiai beszélgetés.

PÉNTEK. (VII. 11.)

7—8. Dr. *Frank Antal*: A népiskola a gyakorlati élet szolgálatában.

8—9. *Drozdy Gyula*: A földrajz tanításmódja. Tanítási típusok az egyes osztályok anyagából.

9—10. *Drozdy Gyula*: Két bemutatótanítás földrajzból.

10—11. A hallgatók tanításai.

11—12. A tanítások megbeszélése.

12—1. Pedagógiai beszélgetés.

SZOMBAT. (VII. 12.)

7—8. Dr. *Frank Antal*: A nevelés hatalma. Cserkészapródok. f. j. Vöröskereszt Egyesület.

8—9. *Drozdy Gyula*: A természetrajz, gazdaságtan és háztar-
ástan tanításának módja. Tanítási típusok az egyes osztályokból.

9—10. *Drozdy Gyula*: Két bemutató tanítás.

10—11. A hallgatók tanításai.

11—12. A tanítások megbeszélése.

12—1. Pedagógiai beszélgetés.

XVI.

1. Értesítés a következő iskolai évre.

A budapesti (I. ker., Fery Oszkár u. 40.) állami tanítóképző-
intézetbe felvételért pályázhatnak azok a kifogástalan erkölcsi
magaviseletű tanulók, akik életük 14. évét betöltötték, de a 16. élet-
vet még nem lépték túl s akiknek a polgári iskola vagy középiskola
IV. osztályáról szóló félévi értesítőjük, illetőleg ugyanezen osz-
tályról szóló bizonyítványuk általános jeles, vagy legalább ál-
alános jó tanulmányi előmenetelt igazol. Általános jeles bizo-

nyítvány e felvétel szempontjából az, amelyben a rendes tárgyakból legfeljebb csak egy jó van. Általános jó az a bizonyítvány, amelyben legfeljebb egy elégséges fordul elő. A folyamodók kérvényüket a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve április hó 30-ig az intézet igazgatóságánál tartoznak benyújtani.

Más úton (esetleg közvetlen a minisztériumba) beadott folyamodványok iktatás és tárgyalás nélkül küldetnek vissza a folyamodónak.

Azok a folyamodók, akik előtanulmányaik során valamely tantárgy tanulása alól fel voltak mentve, felvételük esetén a tanév elején sikeres felvételi vizsgát tartoznak tenni.

A szabályszerű, ezidőszent 1.60 pengős bélyeggel ellátott kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. születési anyakönyvi kivonat,
2. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy folyamodó éptestű, érzékszervei teljesen egészségesek, beszélőszerve és színérzéke hibátlan és így a tanítói pályára alkalmas,
3. iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy folyamodó a polgári iskola, vagy középiskola négy osztályát a fentebb jelzett eredménnyel elvégezte; ha folyamodó a kérvény beadása idején a IV. osztály elvégzését igazoló bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, a III. osztálybeli bizonyítványát és a IV. osztálybeli félévi értesítőt csatolja,
4. újkeletű hiteles községi bizonyítvány a családfő polgári állásáról, vagyoni állapotáról, jövedelméről és a kérvényező esetleges magánvagyonáról vagy ösztöndíjáról, továbbá a családtagok számáról, életkoráról és a családfő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számáról.

5. Azok a folyamodók, akik a folyó iskolai évben mint rendes tanulók iskolába nem jártak, erkölcsi magaviseletük kifogástalanságáról szabályszerű községi bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

Minden melléklet szabályszerű okmánybélyeggel látandó el, akiknek újkeletű hiteles szegénységi bizonyítványuk van, azok folyamodványa, valamint a folyamodvány mellékletei is bélyegmentesek.

A felsőbb évfolyamokba rendszerint a megfelelő alsóbb osztályból fellépő intézeti rendes növendékek vétetnek fel.

Azok a tanulók, akik gimnáziumi (esetleg reálgimnáziumi), reáliskolai érettségi vizsgálatot tettek, a tanítóképző-intézet V. osztályába folyamodhatnak *s amennyiben hely van*, abban az esetben vétetnek fel, ha sikeres különbözeti vizsgálatot tesznek a tanítóképző-intézet I—IV. osztályainak következő tárgyaiból: a test- és élettanból, a nevelés-, tanítás- és módszertanból, a földrajz IV. osztálybeli anyagából, a szerves kémiából (e tárgyból a reáliskolát végzett tanulók felmentetnek), a gazdasági ismeretekből, az énekből, a zenéből, a kézimunkából; a rajzból azok a gimnáziumi tanulók, akik a rajzot mint rendkívüli tárgyat nem tanulták.

A felsőkereskedelmi iskolának és a felső mezőgazdasági iskolának érettségi bizonyítványa alapján nem lehet tanítói oklevelet szerezni.

Az intézettel kapcsolatos internátusban a tartásdíj havi 50 pengő. Nagyon indokolt esetekben a tartásdíjat a vallás- és közoktatásügyi minisztérium legfeljebb a rendes tartásdíj felére mérsékelheti. Ingyenes kedvezmény nincs. A kintlakók — amennyiben hely van — 18 pengőért ebédet kaphatnak.

A díjak minden hó 5-ig fizetendők be az intézet pénztárába.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 840-2-14/1930. számú rendeletével megállapított díjakat minden növendék a beírás alkalmával tartozik az intézet pénztárába befizetni. Ezek a díjak a következők:

1. Beíratási díj	1.50 P
2. Épület fenntartási, fűtési, bútorhasználati és evőeszköz díj: a) bejáróknál	48.— P
b) bentlakóknál	68.— P
3. Betegápolási díj	5.— P
4. Kézimunka díj	4.— P
5. Kirándulási díj	1.50 P
6. Értesítő díj	3.— P
7. Önképzőköri díj	1.50 P
8. Segítőegyleti díj	3.— P
9. Tanárok Háza részére	2.— P
10. Iskolaszanatóriumi díj	1.— P
11. Filmdíj	2.24 P
12. Sportdíj	2.40 P
13. Ifjúsági könyvtár díj	1.50 P
14. Ifj. Vöröskereszt díj	—50 P

vagyis — a tartásdíjon felül — minden bentlakó növendék 97 pengő 14 fillért, minden bejáró növendék 77 pengő 14 fillért tartozik az intézet pénztárába befizetni. Nem kötelező díj, a táncdíj: 10.— P; azonban kívánatos, hogy ötévi tanulmányai ideje alatt minden növendék legalább egyszer vegyen részt az intézetben minden évben rendezendő táncanfolyamon.

A bentlakók hozzanak magukkal legalább 2 rend ruhát, amelyek közül az egyik sötét legyen, 1 télikabátot, 2 pár cipőt, 6 pár fehérneműt, 3 hálóinget, 4 törülközőt, 6 pár harisnyát, 10 zsebkendőt, 3 ágylepedőt, 1 vánkost 3 huzattal, 1 téli takarót, vagy dunyhát 3 huzattal, 1 hatszemélyes abroszt, 2 asztalkendőt, 2 poharat, 1 fogkefét, 1 fésűt, 1 ruhakefét, 1 pár hálópapucsot és cipőtisztító felszerelést. Minden fehérneműbe bejegyzendő (színes fonállal, vagy moshatlan tintával) a ruha száma. A felszerelés minden darabja magyar gyártmányú legyen. A szalmazsák és az ágyterítő a méret és az egyöntetűség miatt a beíráskor itt szerzendő be annál a keres-

kedőnél, akivel az igazgatóság ár és minőség tekintetében előzetesen megállapodott. A szalmazsák ára kb. 13 P, az ágyterítőé 25 P.

Fogazatával, orrával, torkával és fülével kapcsolatos bajokat mindenki hozza rendbe és szemüvegről gondoskodjanak, akiknek kell.

A zenéből egy hangszer, a hegedű vagy a zongora, illetőleg a harmónium tanulása kötelező. Aki második hangszert, egyházi éneket vagy zenét akar tanulni, vagy német, illetőleg tót nyelvben akarja magát tovább képezni, hogy az év végén más ajkú népiskolában való tanításra is szerezhessen képesítést, ezt az év elején írásban kell kérnie. A nyelvoktatás ingyenes, a fakultatív zeneoktatásért havi 1 P, az egyházi ének- és zeneoktatásért havi 2 P fizetendő hangszerre és hangjegyekre.

Az intézeti házi szabályok értelmében mindenki köteles az előírt tankönyveket és tanítási eszközöket legkésőbb szeptember hó 10-ig beszerezni. Senki könyveit el nem adhatja, mástól régi könyvet nem vásárolhat.

A felvételtől, az esetleges kedvezményről, a jelentkezés idejéről, valamint a fizetendő díjakról, a kötelezett felszerelésről a folyamodók az intézet igazgatósága útján értesíttetnek, azzal a hozzáadással, hogy a felvétel csak akkor válik véglegessé, ha a felvett tanulókat az intézetben tartandó orvosi vizsgálat, zenei hallási és színérezéki vizsgálaton tanítói pályára alkalmasnak találtnak.

2. A budapesti I. ker. állami tanítóképző-intézetben az 1931/32. iskolai évben használandó iskolakönyvek jegyzéke.

(Tankönyvek, vezérkönyvek, segédkönyvek.)

I. osztály.

Dr. Pokorny: Polg. isk. biblia, r. k.

Bányai: Bibliaismertetés, ref.

Pálffy-Bereczky: Egyháztörténet, ev.

Németh-Novy: Magyar nyelvtan.

Németh-Novy: Magyar stilsztika.

Lux: Német nyelvkönyv.

Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár.

Mesterházy-Maday: Egyetemes történet. I.

Fodor: Földrajz tanítóképzők részére.

Kiss József: Mennyiségtan. I.

Jaloveczky-Koch: Szervetlen kémia.

Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. I.

Sztankó: Énekiskola. I.

Kosáry: Zongoraiskola.

Dobó-Ráth-Vágóné: Magyar hegedűiskola. I.

A magyar helyesírás szabályai.

Kogutovicz: Atlasz a világtörténelem tanításához. I—III.

Cholnoky és társai: Földrajzi iskolai atlasz. I—II.

II. osztály.

- Dr. Pokorny: Keresztény kat. hittan.
Bányai: Bibliaismertetés, ref.
Pálffy-Berezky: Egyháztörténet, ev.
Quint: Testi élet.
Sarudy: Szerkesztéstan és retorika.
Lux: Német nyelvkönyv. II.
Mesterházy-Maday: Egyetemes történet. II.
Dr. Fodor: Földrajz II. oszt. számára.
Kiss József: Mennyiségtan. II.
Móczár: Növénytan.
Móczár-Török: Gazdaságtan. II.
Sztankó: Énekiskola. II.
Sarudy-Hódossy: Összhangzattan. II—V.
Kovács: Orgonaiskola vagy Kosáry: Harmónium iskola.
Zoltai: Hegedűiskola I. vagy Bloch: Hegedűiskola I.
A magyar helyesírás szabályai.
Kogutovicz: Atlasz a világtörténelem tanításához. I—III.
Cholnoky és társai: Földrajzi isk. atlasz. I—II.

III. osztály.

- Matuska: Erkölestan.
Révész: Kereszténység története, ref.
Batizfalvy-Berezky: Bibliaismertetés, ev.
Kornis Gv.: Lélektan és logika.
Sarudy: Poétika.
Lux: Német nyelvkönyv. III.
Lux: Német nyelv tan III—V. o.
Mesterházy-Maday: Egyetemes történelem. III.
Dr. Fodor: Magyarország földrajza.
Lévay: Számítási példatár. III.
Lévay: Geometriai példatár. III—V.
Móczár: Állattan.
Jaloveczky-Koch: Földtan.
Éber: Fizika.
Móczár-Török: Gazdaságtan. III.
Sztankó: Énekiskola. III.
Sarudy-Hódossy: Összhangzattan. II—V.
Kovács: Orgonaiskola vagy Kosáry: Harmónium iskola.
Bloch: Hegedűiskola. II.
A magyar helyesírás szabályai.
Kogutovicz: Atlasz a világtörténelem tanításához. I—III.
Cholnoky és Társai: Földrajzi isk. atlasz. I—II.

IV. osztály.

- Schütz Antal: Kat. egyháztörténet, középfokú isk. szám. r. k.
Révész: A magyar protestantizmus története, ref.
Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés.
Weszely: Nevelés- és tanítástan.
Sarudy: A magyar nemzet irodalmának története.
Szinyei: A magyar nyelv.
Lux: Német nyelvtan. III—V.
Lux: Német nyelvkönyv. IV.
Farkas: Magyar nemzet történelme.
Dr. Fodor: A földrajztanítás módszere.
Lévay: Számítási példatár. III.
Lévay: Geometriai példatár III—V.
Jaloveczky-Koch: Szerves kémia.
Dr. Csada: Fizika.
Móczár-Török: Gazdaságtan. IV.
Sztankó: Énekiskola. IV.
Sarudy-Hódossy: Összhangzattan. II—V.
Kosáry: Népiskolai dalok harmónium kísérettel.
Kovács: Orgonaiskola. III.
Bloch: Hegedűiskola. III.
A magyar helyesírás szabályai.
Népiskolai tanterv 1925.
Frank-Drozdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában.
Baresai I. és Baresai K.: Módszeres közlemények.
Egységes vezérkönyvek.
Kogutovicz: Atlasz a magyar történelem tanításához.

V. osztály.

- Dr. Magdics: Hitelemzéstán, r. k.
Dr. Makkay: Kegyelemből, hit által, ref.
Raffay: Evang. népisk. vallástanítás módszertana ág. h. ev.
Dr. Szelényi: Az evang. keresztyénség világnézete, ág. h. ev.
Frank-Németh: Neveléstörténet.
Váradi: Iskolaszervezetten.
Sarudy: A magyar nemzet irodalomtörténete.
Lux: Német nyelvkönyv. V.
Lux: Német nyelvtan. III—V.
Dr. Horn: Alkotmánytan.
Lévay: Számítási példatár. III.
Lévay: Geometriai példatár. III—V.
Quint-Jaloveczky: Egészségtan. II. kiad.
Dr. Horn J.: Közgazdaságtan.
Sarudy-Hódossy: Gyakorlatok és dalok az V. o. számára.
Kosáry: Népiskolai dalok harmónium kísérettel.
Sarudy-Hodossy: Összhangzattan.

Kovács: Orgonaiskola.
Bloch: Hegedűiskola. IV.
A magyar helyesírás szabályai.
Népiskolai tanterv, 1925.
Frank-Drozdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában.
Baresai I. és Baresai K.: Módszeres közlemények.
Egységes vezérkönyvek.

Gyakorló elemi iskola.

I. osztály.

Quint-Drozdy: Abe színes.

II. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv II.

III. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. III.
Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. III.
Tanfi-Stelly: Számtan. III.

IV. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv IV.
Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. IV.
Tanfi-Stelly: Számtan. IV.
Kiss-Nagy: Földrajz. IV.
Kogutoviez: Térképfüzet IV.

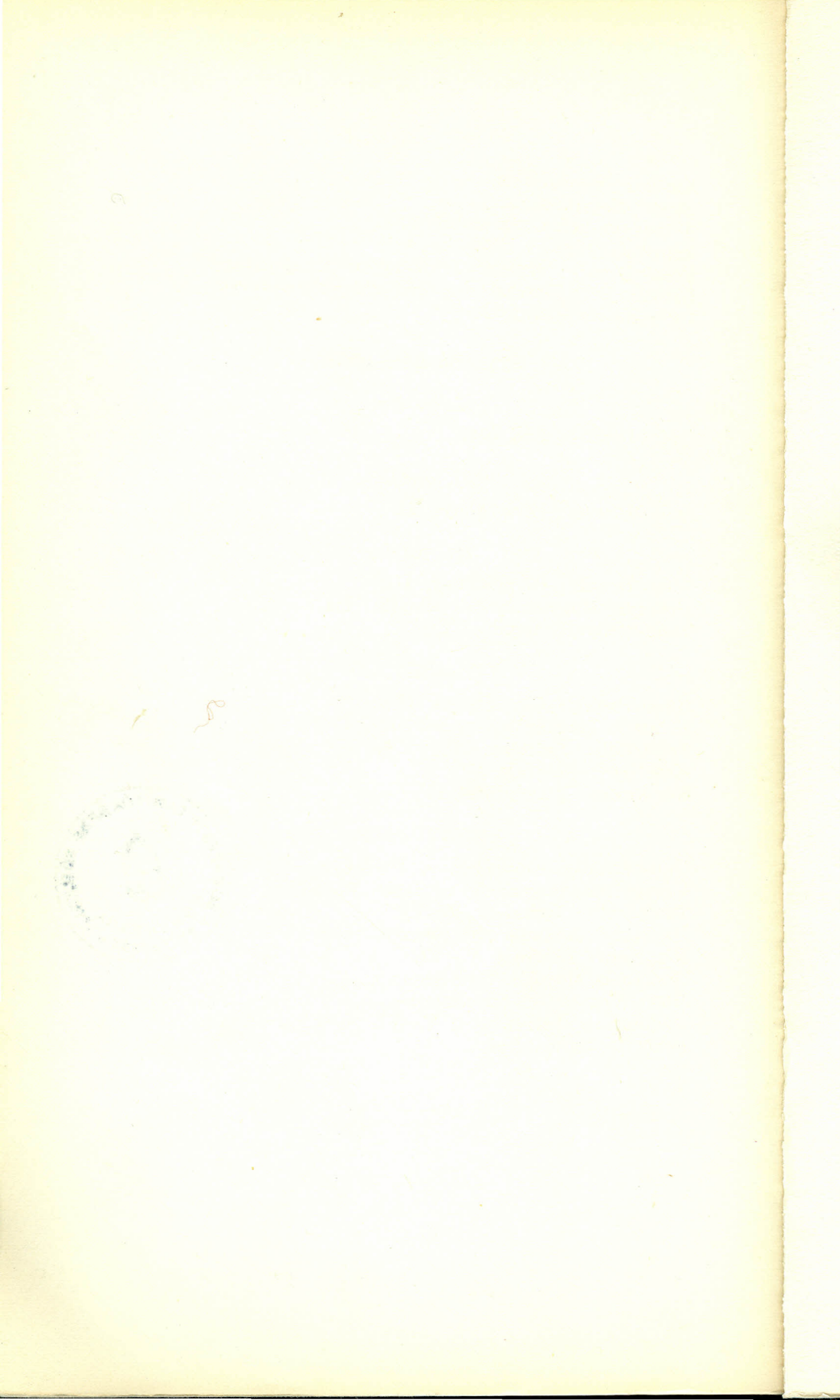
V—VI. osztály.

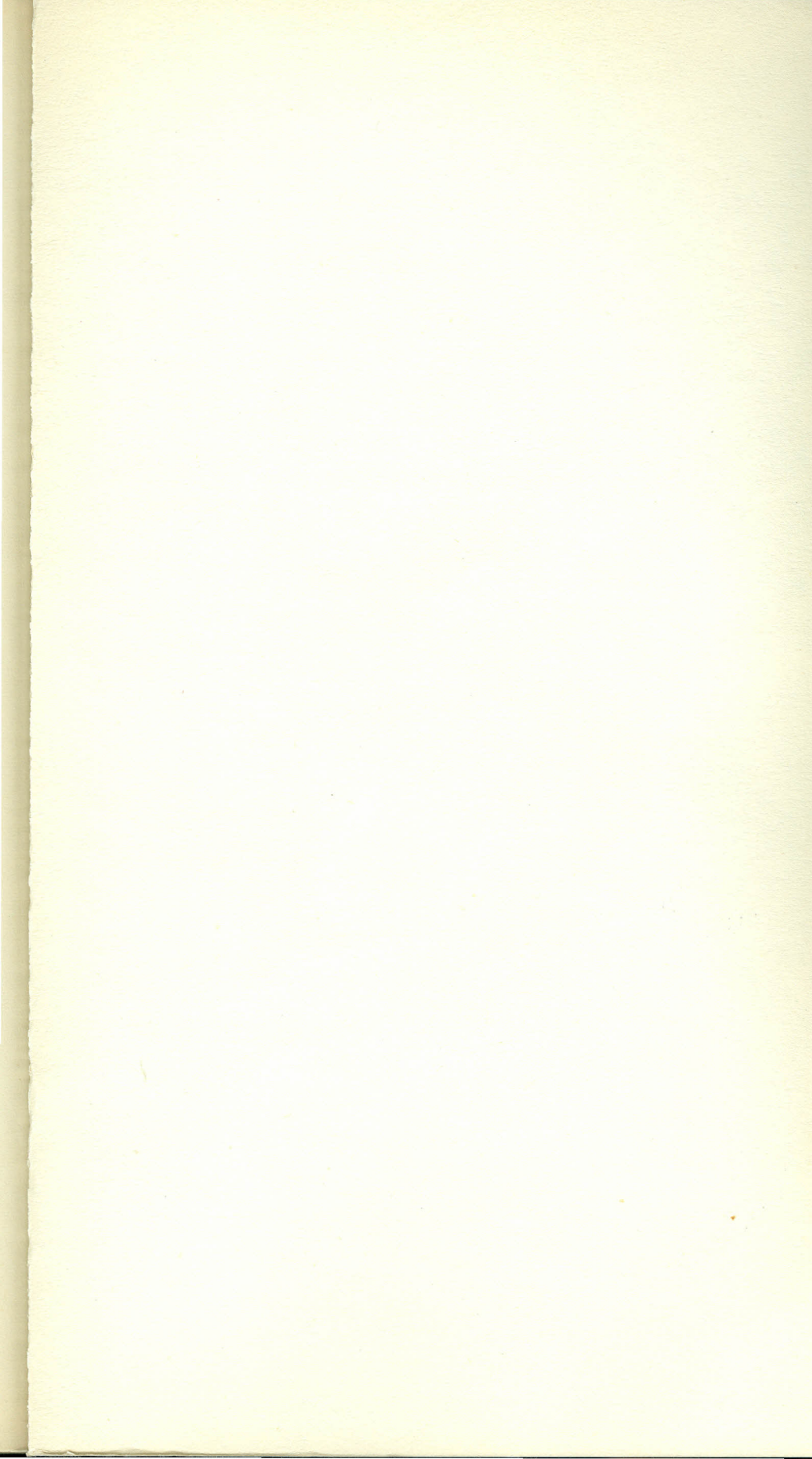
Quint-Drozdy: Olvasókönyv. V—VI.
Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. V—VI.
Tanfi-Stelly: Számtan. V—VI.
Dr. Novy: Állampolgári ismeretek.
Kiss-Nagy: Földrajz. V—VI.
Jaloveczky-Móczár: Természetráajz.
Éber: Vegytan és természettan.
Kogutoviez: Térképfüzet. V—VI.
Bexheft: Egészségtan.

56682

105